

Brüsszel, 2012.11.29.
COM(2012) 710 final

2012/0337 (COD) C7-0392/12

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS HATÁROZATA

a 2020-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról

„Jólét bolygónk felélése nélkül”

(EGT-vonatkozású szöveg)

{SWD(2012) 397 final}

{SWD(2012) 398 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

Az uniós környezetvédelmi politika irányát a hetvenes évek elejétől kezdve környezetvédelmi cselekvési programok határozzák meg. A Szerződéssel összhangban ezeket a programokat rendes jogalkotási eljárás keretében fogadják el a jogalkotók. A hatodik környezetvédelmi cselekvési program 2012 júliusában lezárult, az Európai Bizottság pedig az érdekeltek, köztük a Tanács és az Európai Parlament ez irányú felkérésére javaslatot tesz a program utódjára.

A javaslat háttérében négy fő tényező áll: először is hiába sikerült bizonyos téren eredményeket felmutatni, a környezeti kihívások ma is változatlanok, mint ahogy annak lehetőségei is, hogy a környezetet ellenállóképesebbé tegyünk a rendszerszintű kockázatokkal és változásokkal szemben. Másodszor az EU elfogadta az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést célzó Európa 2020 stratégiát, amely a 2020-ig tartó időszakban megadja a szakpolitika alakulásának irányát. Harmadszor, bár jelenleg számos tagállam küzd gazdasági válsággal, a strukturális reformok iránti igényből fakadóan az EU számára nyitva áll az inkluzív zöld gazdaság felé való elmozdulás lehetősége. Végezetül pedig a Rio+20 csúcstalálkozó szintén felhívta a figyelmet a kérdés globális vetületének jelentőségére.

Ez a környezetvédelmi cselekvési program fokozni kívánja a környezetpolitika szerepét abban a folyamatban, melynek végén olyan erőforrás-hatékony és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság jön létre, amelyben védelmet élvez a természeti tőke, a polgárok egészsége és jóléte. A program átfogó keretet ad a környezetpolitika 2020-ig tartó időszakára, és kilenc célkitűzést határoz meg prioritásként az EU és tagállamai számára.

A környezet- és éghajlat-politikai célok teljesítésének felelősségét az EU és tagállamai közösen viselik. A programot a szubszidiaritás elvével összhangban a megfelelő szinten kell végrehajtani.

2. AZ ÉRDEKELTEKSEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

A javaslat kidolgozásakor a Bizottság hatásvizsgálatot végzett, valamint figyelembe vette a többi uniós intézmény és az érdekeltek széles köre által megfogalmazott észrevételeket. A munka során tanulmányokra és értékelésekre is támaszkodott. A hatásvizsgálat azzal a következtetéssel zárult, hogy a javaslat az alábbiak révén teremtene hozzáadott értéket: stratégiai keretet ad az uniós környezetvédelmi politikának, biztosítja a különböző szakpolitikák komplementaritását és koherenciáját, kiszámíthatóságot és egyenlő versenyfeltételeket teremt, és az irányítás minden szintjén lépésekre sarkall. Az érdekeltek többsége szintén erre a következtetésre jutott, és a programjavaslat lényegi elemeivel egyetértett.

3. A JAVASLAT JOGI ELEMEI

A 2020-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programot létrehozó európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló bizottsági javaslat jogalapja az EUMSZ 192. cikkének (3) bekezdése.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A határozatjavaslatban szereplő program összhangban áll a 2014–2020-as többéves pénzügyi keretre vonatkozó bizottsági javaslattal.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS HATÁROZATA

a 2020-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról

„Jólét bolygónk felélése nélkül”

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 192. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezetének a nemzeti parlamentek számára való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére¹,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére²,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Az EU azt a célt tűzte ki maga elé, hogy 2020-ig intelligens, fenntartható és inkluzív növekedési pályára állítja a gazdaságot, és különböző politikai eszközök és fellépések révén elmozdul az alacsony szén-dioxid-kibocsátás és az erőforrás-hatékonyság irányába³.
- (2) A környezetvédelem területén 1973 óta környezetvédelmi cselekvési programok szabják meg az uniós fellépés kereteit.
- (3) A hatodik környezetvédelmi cselekvési program 2012 júliusáig szólt, de számos általa bevezetett intézkedés és lépés végrehajtása még nem zárult le.
- (4) A hatodik környezetvédelmi cselekvési program záróértékelése megállapította, hogy a program környezeti előnyökkel járt, és átfogó stratégiai iránymutatást tudott nyújtani a környezetpolitikában. Az eredmények ellenére a hatodik környezetvédelmi cselekvési

¹ HL C [...], [...], [...] o.

² HL C [...], [...], [...] o.

³ COM(2010) 2020 (HL C 88., 2011.3.19.) és EUCO 13/10.

programban meghatározott összes kiemelt területen – az éghajlatváltozás, a biológiai sokféleség, a környezet és az egészség, a természeti erőforrások fenntartható használata és a hulladékkezelés terén – tapasztalhatók még fenntarthatatlan folyamatok.

- (5) A záróértékelés a hatodik környezetvédelmi cselekvési program néhány hiányosságára is rávilágított: ezekkel az új programnak foglalkoznia kell.
- (6) A népességdinamika, az urbanizálódás, a betegségek és a járványok, a felgyorsult technológiai változások és a fenntarthatatlan gazdasági növekedés kapcsán jelentkező globális rendszerszintű trendek és kihívások tovább nehezítik a környezeti kihívások kezelését és a fejlődés hosszú távú fenntarthatóvá tételét. Az Unió hosszú távon csak úgy prosperálhat, ha az említett problémákat további lépésekkel érdemben kezelni tudja.
- (7) Elengedhetetlen, hogy az Unió – egészen 2050-ig előre tekintve – meghatározza a 2020-ig teljesítendő, kiemelt célokat. Indokolt, hogy az új program építsen az Európa 2020 stratégia⁴ politikai kezdeményezéseire, s ezen belül az uniós éghajlat-változási és energiaügyi csomagra⁵, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, versenyképes gazdaság 2050-ig történő megvalósításának ütemtervére⁶, a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégiára⁷, az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemtervére⁸, valamint az „Innovatív Unió” kiemelt kezdeményezésre⁹.
- (8) Indokolt, hogy a program hozzájáruljon az Unió által már elfogadott környezeti célértékek teljesítéséhez.
- (9) Az Unió vállalta, hogy 2020-ig legalább 20%-kal csökkenti az üvegházhatású gázkibocsátást (illetve 30%-kal, ha más fejlett országok is hasonló mértékű kibocsátáscsökkentésre vállalnak kötelezettséget, és ahhoz a fejlődő országok is felelősségük és képességeik szerint, megfelelő mértékben hozzájárulnak); gondoskodik róla, hogy 2020-ra az elfogyasztott energia 20%-a megújuló energiaforrásokból származzon; és az energiahatékonyság fokozása révén az előre jelzett szinthez képest 20%-kal csökkenti a primerenergia-felhasználás mértékét¹⁰.
- (10) Az Unió emellett vállalta, hogy területén 2020-ra megállítja a biológiai sokféleség csökkenését és az ökoszisztéma-szolgáltatások romlását, azokat a lehetőségeken belül helyreállítja, valamint fokozza a biológiai sokféleség globális csökkenésének megelőzéséhez való uniós hozzájárulást¹¹.

⁴ COM(2010) 2020, HL C 88., 2011.3.19.

⁵ A 443/2009/EK rendelet, a 2009/28/EK irányelv, a 2009/29/EK irányelv, a 2009/30/EK irányelv, a 2009/31/EK irányelv, a 406/2009/EK határozat (HL L 140., 2009.5.6.)

⁶ COM(2011) 112, HL C 140., 2011.5.11.

⁷ COM(2011) 244, HL C 264., 2011.9.8.

⁸ COM(2011) 571, HL C 37., 2012.2.10.

⁹ COM(2010) 546, HL C 121., 2011.4.19.

¹⁰ Az Európai Tanács 2007. március 8–9-i ülése

¹¹ EUCO 7/10; a Tanács 7536/10 következtetései; COM(2011) 244

- (11) Az Európai Unió vállalta¹², hogy 2015-re biztosítja minden európai víztest jó ökológiai állapotát, legyen szó édesvízről (folyó, tó vagy felszín alatti víz), átmeneti vízről (delta-/tölcsértorkolat) vagy a parttól számítva egy tengeri mérföldön belüli tengervízről.
- (12) Az Európai Unió vállalta¹³, hogy 2020-ig gondoskodik a területéhez tartozó összes tenger vizének jó környezetvédelmi állapotáról.
- (13) Az Európai Unió vállalta¹⁴, hogy olyan szintű levegőminőséget ér el, amely az emberi egészségre és a környezetre nézve nem jelent számottevő ártalmat és kockázatot.
- (14) Az Európai Unió vállalta¹⁵, hogy a vegyi anyagok tekintetében 2020-ig úgy alakítja a felhasználás, illetve az előállítás módját, hogy minimálisra csökkenjenek az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt jelentős kedvezőtlen hatások.
- (15) Az Európai Unió vállalta¹⁶, hogy a hulladék képződése és kezelése nyomán fellépő káros hatások megelőzése vagy csökkentése, valamint az erőforrás-felhasználás globális hatásainak csökkentése és a felhasználás hatékonyságának javítása révén védi a környezetet és az emberi egészséget.
- (16) Az Európai Unió arra törekszik¹⁷, hogy teljes mértékben függetlenítse egymástól a gazdasági növekedést és a környezetkárosítást.
- (17) Az Európai Unió arra törekszik¹⁸, hogy a fenntartható fejlődés szempontjaira való tekintettel a világ talajromlás-semlegessé váljon.
- (18) Az uniós környezetpolitika mindenekelőtt a szennyező fizet elvén, az elővigyázatosság elvén és a megelőzésen, valamint azon az elven alapul, hogy a szennyezést a forrásánál kell megszüntetni.
- (19) A kiemelt célkitűzések teljesítésére irányuló fellépéseket az irányítás különböző, a szubszidiaritás elvének megfelelő szintjén helyénvaló végrehajtani.
- (20) A program eredményessége és a kiemelt célkitűzések teljesítése érdekében nem kormányzati szereplőket is fontos bevonni.
- (21) A biológiai sokféleség csökkenése és az ökoszisztémák romlása az EU-n belül súlyos következményekkel jár a környezetre nézve, és rendkívül költséges a társadalom egésze, de különösen az ökoszisztéma-szolgáltatásoktól közvetlenül függő ágazatokban tevékenykedő gazdasági szereplők számára.

¹² 2000/60/EK irányelv, HL L 327., 2000.12.22.

¹³ 2008/56/EK irányelv, HL L 164., 2008.6.25.

¹⁴ 1600/2002/EK határozat, HL L 242., 2002.8.10.; 2008/50/EK irányelv, HL L 152., 2008.6.11.

¹⁵ Az 1600/2002/EK határozat, HL L 242., 2002.8.10.; A johannesburgi végrehajtási terv (a fenntartható fejlődéssel foglalkozó világszintű csúcstalálkozó, 2002).

¹⁶ 2008/98/EK irányelv, HL L 312., 2008.11.22.

¹⁷ Tanácsi következtetések, 2012. június 11., COM(2011) 571.

¹⁸ A/Res/66/288 sz. ENSZ közgyűlési határozat.

- (22) Az Unión belül sokat lehet még tenni az üvegházhatású gázkibocsátás csökkentéséért és az erőforrás-hatékonyság növeléséért. A nagyobb fokú hatékonyságból, az innovatív megoldások üzleti hasznosításából, valamint a teljes életciklust alapul vevő, jobb erőforrás-gazdálkodásból adódó költségmegtakarítás révén így csökkenhet a környezeti terhelés javulhat a versenyképesség, és a növekedés és munkahelyteremtés új forrásai jöhetnek létre.
- (23) A környezeti problémák és hatások továbbra is számottevő kockázatot jelentenek az emberi egészségre és a jólétre nézve, a környezet állapotát javító intézkedések ezért a javunkra válhatnak.
- (24) A környezettel kapcsolatos uniós joganyag teljes körű és egységes végrehajtása a környezet és az egészség, illetve a gazdaság szempontjából megalapozott befektetés.
- (25) Az uniós környezetpolitikát a jövőben is helyénvaló megalapozott tudományos bizonyítékokra építeni.
- (26) A környezetvédelmi célkitűzések teljesítéséhez megfelelő beruházások szükségesek.
- (27) Az egyéb ágazatok tevékenységei és szabályozása kapcsán a környezeti terhelés csak úgy enyhíthető, illetve a környezet- és éghajlat-politikai célok úgy teljesülhetnek, ha a környezetvédelmi megfontolások mindenhol érvényre jutnak.
- (28) Az Európai Unió népsűrűsége nagy, a polgárok több mint 70%-a városi vagy városkörnyéki területeken él és specifikus környezeti és éghajlati kihívásokkal szembesül.
- (29) A környezeti kihívások közül több is világméretű jelenség, és érdemben csak globális szemlélettel közelíthető meg, míg más környezeti problémák erősen regionális természetűek, s így összefogást igényelnek a szomszédos országokkal.
- (30) A fenntartható fejlődésről rendezett 2012. évi ENSZ-konferencián (Rio+20) tett vállalások folyamán az új általános uniós környezetvédelmi cselekvési programnak célszerű támogatnia azokat a nemzetközi és regionális folyamatokat, amelyek a fenntartható fejlődés és a szegénység elleni küzdelem jegyében a világgazdaság inkluzív zöld gazdasággá való átalakítására irányulnak.
- (31) A szakpolitikai eszközök megfelelően megválasztott kombinációja azzal a kedvező hatással járhat, hogy a vállalkozások és a fogyasztók jobban megértik tevékenységeik környezetre gyakorolt hatását és e hatásokat jobban tudják kezelni. A szakpolitikai eszközök lehetnek gazdasági ösztönzők, piaci alapú eszközök, adatszolgáltatási követelmények, valamint a jogi keretrendszereket kiegészítő, önkéntesen alkalmazott és az érdekeltek különböző szintjeit bevonó eszközök és intézkedések.
- (32) Az új általános uniós környezetvédelmi cselekvési program intézkedéseit, lépéseit és célkitűzéseit az intelligens szabályozás elvének¹⁹ megfelelően kell kialakítani, és adott esetben átfogó hatásvizsgálattal kell alátámasztani.

¹⁹ COM(2010) 543, HL C 121., 2011.4.19.

- (33) Az új általános uniós környezetvédelmi cselekvési program célkitűzéseinek teljesítését célszerű egyeztetett mutatók alapján figyelemmel kísérni, vizsgálni és értékelni,

ELFOGADTÁK EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A 2020. december 31-ig tartó időszakra általános uniós környezetvédelmi cselekvési program (a továbbiakban: program) jön létre az e határozat mellékletében foglaltak szerint.

2. cikk

(1) Az Európai Unió az alábbi célok teljesítése érdekében hajtja végre a programot:

- a) az uniós természeti tőke védelme, megőrzése és fejlesztése;
- b) erőforrás-hatékony, környezetbarát és versenyképes uniós gazdaság kialakítása;
- c) az uniós polgárok megóvása a környezettel kapcsolatos terhelésektől, valamint az egészségüket és jólétüket fenyegető kockázatoktól;
- d) az uniós környezetpolitika hasznának maximalizálása;
- e) a környezetpolitika tudományos eredményekkel való szilárdabb alátámasztása;
- f) a környezet- és éghajlat-politikai beruházások megvalósulásához szükséges feltételek megteremtése és megfelelő árképzés garantálása;
- g) a környezeti megfontolások fokozottabb érvényre juttatása és a politikai koherencia növelése;
- h) az uniós városok fenntarthatóságának növelése;
- i) a regionális és globális környezeti kihívások eredményesebb uniós kezelése.

(2) A program a „szennyező fizet” elvén, az elővigyázatosság elvén és a megelőzésen, valamint azon az elven alapul, hogy a szennyezést annak forrásánál kell megszüntetni.

(3) A program intézkedéseit, lépéseit és célkitűzéseit az intelligens szabályozás elvének²⁰ megfelelően kell kialakítani, és adott esetben átfogó hatásvizsgálattal kell alátámasztani.

3. cikk

(1) A programban meghatározott kiemelt célkitűzések teljesítésének felelősségét az Unió és tagállamai viselik. A megállapított kihívások kezelése érdekében átfogó szemléletet alkalmaznak. Minden fellépést a szubszidiaritás elvének kellő figyelembevételével kell

²⁰ COM(2010) 543, HL C 121., 2011.4.19.

végrehajtani, mégpedig azon a szinten, amely leginkább biztosítja a programban megfogalmazott kiemelt célkitűzések és kapcsolódó eredmények elérését.

(2) A közigazgatási szervek minden szinten együttműködnek a vállalkozásokkal és a társadalmi partnerekkel, a civil társadalommal és az egyes polgárokkal a program végrehajtásában.

4. cikk

Ez a határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*Az Európai Parlament részéről
az elnök*

*a Tanács részéről
az elnök*

MELLÉKLET

„Jólét bolygónk felélése nélkül”

CSELEKVÉSI PROGRAM 2020-IG

1. Az elmúlt negyven évben számos környezetvédelmi tárgyú jogi aktus született, s ezek mára a világ legátfogóbb, korszerű normarendszerét alkotják. Ennek is köszönhető, hogy sikerült kezelni néhányat az uniós polgárok és vállalkozások legsúlyosabb környezeti aggályai közül.
2. Az elmúlt évtizedekben jelentősen csökkent a levegőbe, a vízbe és a talajba kerülő szennyezőanyagok mennyisége, az utóbbi években pedig az üvegházhatású gázkibocsátás is visszaszorult. A vegyi anyagokra vonatkozó uniós szabályozás korszerűbbé vált, és számos mérgező vagy veszélyes anyag – például az ólom, a kadmium és a higany – immár csak korlátozottan használható a háztartásokban előforduló termékek nagy részében. Az uniós polgárok a világ egyik legjobb vízminőségének örvendenek, és az Európai Unió területének 18%-a, tengereinek pedig 4%-a van természeti védettség alá helyezve.
3. Az Unió környezetpolitikája előmozdította a környezetkímélő termékekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatos innovációt és beruházásokat, s ezzel munkahelyeket és exportlehetőségeket teremtett²¹. Az Unió többszöri bővítése a magas színvonalú környezetvédelmi normákat az európai kontinens nagy részére kiterjesztette, és az Unió erőfeszítéseinek is köszönhető, hogy megnőtt a nemzetközi elkötelezettség az éghajlatváltozás és a biodiverzitás-csökkenés elleni küzdelem iránt, és hogy világméretű erőfeszítések árán sikerült kiküszöbölni az ózonkárosító anyagokat és az ólmozott üzemanyagokat.
4. A környezetvédelmi célkitűzéseknek a többi uniós szakpolitikába és tevékenységbe való beépítésében is jelentős előrehaladás történt. A Közös Agrárpolitika (KAP) 2003. évi reformja óta a közvetlen kifizetéseknek feltétele, hogy a mezőgazdasági termelők jó mezőgazdasági és környezeti állapotban tartsák a termőföldet és betartsák a hatályos környezetvédelmi szabályozást. Az éghajlatváltozás elleni küzdelem az energiapolitika szerves részévé vált, és más kulcsfontosságú ágazatokban – például a közlekedésben és az építőiparban – is egyre nagyobb súlyt kapnak az erőforrás-hatékonysági, éghajlat-változási és energiahatékonysági megfontolások.
5. Az Európai Unióban ennek ellenére még mindig sok aggasztó környezeti tendencia figyelhető meg, nem utolsósorban a meglévő uniós környezetvédelmi szabályozás hiányos alkalmazása miatt. Az élőhelyvédelmi irányelv²² alkalmazása keretében értékelt élőlényfajoknak és élőhelyeknek mindössze 17%-a van jó állapotban, és a természeti tőke hanyatlása veszélyezteti a biológiai sokféleséggel és az

²¹ „The economic benefits of environmental policy” [„A környezetpolitika gazdasági hozadéka”] (IES, Vrije Universiteit Amsterdam, 2009); COM(2012) 173; „Út a munkahelyteremtő fellendülés felé” (BIO Intelligence Service 2011).

²² 92/43/EGK irányelv, HL L 206. 1992.7.22.

éghajlatváltozással kapcsolatos uniós célkitűzések elérésének sikerét. Gazdasági vagy társadalmi rendszerünkben ennek tetemes járulékos költségei vannak, melyek pontos felmérése még hátra van. Az Európai Unió területének harminc százaléka igen szétdarabolt, s ez hátrányosan érinti az ökoszisztémák területi folytonosságát és egészségét, valamint képességét arra, hogy az élőlényfajok igényeit kielégítsék és számukra élőhelyül szolgáljanak. Noha az Európai Unióban már halad a gazdasági növekedés függetlenítése az üvegházhatású gázkibocsátástól, az erőforrás-felhasználástól és a környezeti hatásoktól, az erőforrások többnyire még mindig nem fenntarthatóan és hatékonyan kerülnek felhasználásra, és a hulladékgazdálkodás is hagy kívánnivalót. Az uniós vállalkozások így elesnek azoktól a jelentős előnyöktől, amelyeket az erőforrás-hatékonyság kínál a versenyképesség, a költségmegtakarítás, a termelékenység javulása és az ellátás biztonsága tekintetében. A vízminőség és a levegő szennyezettségi szintje még mindig aggasztó sok helyütt Európában, és az uniós polgárok továbbra is ki vannak téve olyan veszélyes anyagoknak, amelyek egészségüket és jólétüket veszélyeztetik. A fenntarthatatlan talajhasználat következtében kimerülnek a megművelhető termőterületek, s ez hatással van az élelmiszer-biztonságra és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzések teljesítésére is. Ellenőrzések hiányában a talajromlás tovább folytatódik.

6. Az Európai Unióban végbemenő környezeti változások egyre inkább tudhatók be olyan világszintű fejleményeknek, mint a demográfiai, fogyasztási és kereskedelmi minták alakulása és a technológia gyors fejlődése. E jelenségek jelentős lehetőségeket kínálnak a gazdasági növekedés és a társadalmi jólét szempontjából, ám az Unió gazdaságát és társadalmát kihívások elé is állítják és bizonytalanságoknak teszik ki, s ezenkívül világszerte környezetkárosodással járnak²³.
7. Nemcsak a világgazdaság jelenlegi termelési és fogyasztási rendszerei pazarlók, hanem az áruk és szolgáltatások iránt is nő a kereslet, az erőforrások pedig kimerülőben vannak: mindezeknek együtt tudható be, hogy egyre drágábbak a nélkülözhetetlen nyersanyagok, az ásványi anyagok és az energia, egyre több szennyezőanyag és hulladék képződik, és egyre nő az üvegházhatású gázkibocsátás, ami talajromláshoz, erdőpusztuláshoz és a biológiai sokféleség csökkenéséhez vezet. A világ ökoszisztémáinak közel kétharmada hanyatlik²⁴, és egyes jelek arra utalnak, hogy a biológiai sokféleség, az éghajlatváltozás és a nitrogénkörforgás tekintetében máris túlléptük bolygónk tűrőképességét²⁵. 2030-ra globálisan 40%-os mértékű vízhiány várható, hacsak időközben nincs jelentős előrehaladás az erőforrás-hatékonyság növelésében. Annak is fennáll a kockázata, hogy az éghajlatváltozás tovább súlyosbítja ezeket a problémákat, ami nagy költségekkel járhat. 2011-ben a részben az éghajlatváltozásnak betudható katasztrófák világszerte 300 milliárd EUR

²³ SEC(2011)1067; Európa környezete – helyzetkép és kilátások 2010-ben: a világszintű megatrendek értékelése (EKÜ, 2010).

²⁴ A globális fenntarthatósággal foglalkozó, az ENSZ főtitkára által létrehozott magas szintű munkacsoport jelentése: „Ellenállóképes emberek, ellenállóképes bolygó: egy vonzó jövőkép”, 2012.

²⁵ A „bolygó tűrőképességének” kilenc határértéke került kijelölésre, amelyek túllépése olyan visszafordíthatatlan változásokhoz vezethetnek, amelyek az emberre nézve végzetesek lehetnek, és amelyek többek között a következőket érintik: éghajlatváltozás, a biológiai sokféleség csökkenése, a világ édesvíz-felhasználása, az óceánok elsavasodása, a nitrogén és a foszfor körforgása és a talajhasználat változása (Ecology and Society, 14. évf., 2. sz., 2009).

összegű gazdasági veszteséget okoztak. Az OECD arra figyelmeztetett, hogy a természeti tőke további hanyatlása és romlása olyan visszafordíthatatlan változásokkal fenyeget, amelyek veszélybe sodorhatják az elmúlt kétszáz év alatt kivívott életszínvonalat, és jelentős költséggel járhatnak²⁶.

8. E bonyolult kérdések némelyikének megoldása a meglévő környezettechnológiák messzemenő kiaknázását, továbbá a rendelkezésre álló legjobb technológiák és a megjelenő innovációk állandó fejlesztését és ipari alkalmazását teszi szükségessé. Ezenkívül gyors előrehaladásra van szükség a tudomány és a technológia ígéretes területein. Ehhez pedig fel kell lendíteni a kutatást, és olyan feltételeket kell kialakítani, amelyek kedveznek a kutatással kapcsolatos magánberuházásoknak. Ugyanakkor jobban meg kell érteni, hogy az új technológiák milyen kockázatokkal járhatnak a környezetre és az emberi egészségre nézve, és javítani kell e kockázatok értékelésén és kezelésén. Ez előfeltétele annak, hogy az új technológiákat elfogadja a közvélemény, és hogy az Európai Unió hatékonyan és kellő időben képes legyen a technológiai fejlődéssel összefüggő kockázatokat azonosítani és rájuk reagálni.
9. Életminőségünket csak úgy tudjuk megőrizni, ha sürgősen összehangolt lépéseket teszünk az ökológiai ellenálló képesség növelése és a környezetpolitika gazdasági és társadalmi hozadékának maximalizálása érdekében, tiszteletben tartva bolygónk ökológiai korlátait. Ez a program megfelel az Európai Unió azon kötelezettségvállalásának, hogy olyan, inkluzív zöld gazdasággá váljék, amely biztosítja a növekedést és a fejlődést, megvédi az emberi egészséget és jólétet, emberhez méltó munkahelyeket kínál, csökkenti az egyenlőtlenségeket, beruház a természeti tőkébe és megóvjá azt.
10. A 2050. évi helyzetre vonatkozó alábbi jövőkép segít meghatározni a cselekvés irányát 2020-ig és azután: 2050-ben jólétben, bolygónk felélése nélkül élünk. Jólétünk és egészséges környezetünk egy olyan innovatív és körkörös gazdaságból származik, amelyben semmi nem megy veszendőbe, és amelyben a természeti erőforrásokkal való gazdálkodás módja társadalmunk ellenálló képességét szolgálja. Karbonszegény növekedésünk már régóta független erőforrás-felhasználásunktól, és megszabja a globális fenntartható gazdaság ütemét.
11. Ez az átalakulás szükségessé teszi, hogy a környezettel kapcsolatos kérdések a többi szakpolitikának – energiapolitika, közlekedéspolitika, agrárpolitika, halászati politika, gazdaság- és iparpolitika, kutatási és innovációs politika – is szerves részét képezzék, s ezáltal egységes és összefüggő megközelítés alakuljon ki. Az Európai Unión belüli cselekvésen túlmenően a globális fellépést és a szomszédos országokkal való együttműködést is fokozni kell a közös kihívások kezelése érdekében.
12. Az Európai Unió a biológiai sokféleség csökkenésének megállítását²⁷, az erőforrás-hatékonyság növelését²⁸ és a karbonszegény gazdaságra való átállást²⁹ szolgáló hosszú távú, integrált stratégiákkal adott lendületet ennek az átalakulásnak. A Bizottság ezenkívül más kulcsfontosságú politikai területeken, köztük az

²⁶ Környezetvédelmi kilátások 2050-ig (OECD 2012).

²⁷ COM(2011) 244, HL C 264., 2011.9.8.

²⁸ COM(2011) 571, HL C 37., 2012.2.10.

²⁹ COM(2011) 112, HL C 140., 2011.5.11.

energiapolitika³⁰ és a közlekedéspolitikai³¹ területén is beépítette a környezetpolitikai szempontokat az újonnan induló kezdeményezésekbe, és arra törekedett, hogy az uniós mezőgazdasági és vidékfejlesztési, illetve halászati és kohéziós politika reformja révén – az eddigi eredményekből kiindulva – további környezetvédelmi eredményeket érjen el.

13. Az Európai Unió számos nemzetközi környezetvédelmi kötelezettségvállalást írt alá, beleértve a fenntartható fejlődésről rendezett ENSZ-konferencián (Rio+20) tett vállalásokat³² is, melyek kapcsán támogatását fejezte ki az iránt, hogy az inkluzív zöld gazdaság álljon a fenntartható fejlődést szolgáló tágabb stratégia középpontjában.
14. Az említett erőfeszítéseket ez a program azzal egészíti ki, hogy kijelöli az Európai Unió által a 2020-ig tartó időszakban elérendő kiemelt célkitűzéseket.
15. A célkitűzések elérése sok esetben – a szubszidiaritás elvének megfelelően – elsősorban országos, regionális vagy helyi szintű cselekvést fog igényelni. Más esetekben uniós szintű kiegészítő intézkedésekre is szükség lesz. Mivel a környezetpolitika az Európai Unió megosztott hatáskörébe tartozik, e programnak egyik célja az, hogy a közös célokért és célkitűzésekért egységes legyen a fellépés, és hogy valamennyi vállalkozásra és közigazgatási szervre nézve egyenlő feltételek érvényesüljenek. Az egyértelműen kijelölt célok és célkitűzések biztos támpontot és kiszámítható cselekvési keretet jelentenek a politikai döntéshozóknak és a többi érdekeltnek: a régióknak, a településeknek, a vállalkozásoknak, a szociális partnereknek és az egyes állampolgároknak.

TEMATIKUS PRIORITÁSOK

1. sz. kiemelt célkitűzés: az Európai Unió természeti tőkéjének védelme, megőrzése és fejlesztése

16. Az Európai Unió gazdasági jólétének alapja a természeti tőke: az ökoszisztémák, melyek nélkülözhetetlen termékek és szolgáltatások forrásai; a termékeny talaj és a többfunkciós erdők, a termőföldek és a tengerek; az édesvizek, a tiszta levegő és a pollinizáció; az árvízvédelem, az éghajlat-szabályozás és a katasztrófavédelem. Jelentős mennyiségű uniós jogi szabályozás foglalkozik a természeti tőke védelmével, megőrzésével és fejlesztésével: a víz-keretirányelv³³, a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv³⁴, a levegőminőségi irányelv és egy ahhoz kapcsolódó másik irányelv³⁵, valamint az élőhelyvédelmi és a madárvédelmi irányelv³⁶. Az éghajlatváltozásra, a vegyi anyagokra, az ipari szennyezőanyag-kibocsátásra és a hulladéokra vonatkozó szabályozás szintén könnyít a biológiai

³⁰ COM(2011) 885, HL C 102., 2012.4.5.

³¹ COM(2011) 144, HL C 140., 2011.5.11.

³² 66/288. sz. ENSZ közgyűlési határozat.

³³ 2000/60/EK irányelv, HL L 327. 2000.12.22.

³⁴ 2008/56/EK irányelv, HL L 164. 2008.6.25.

³⁵ 2008/50/EK irányelv, HL L 152. 2008.6.11. és 2004/107/EK irányelv, HL L 23., 2005.1.26.

³⁶ 2009/147/EK irányelv, HL L 20. 2010.1.26. és 92/43/EGK irányelv, HL L 206., 1992.7.22.

sokféleségre – azon belül az ökoszisztémákra, az élőlényfajokra és az élőhelyekre – nehezedő terhen.

17. A legfrissebb felmérések szerint azonban az Európai Unióban a biológiai sokféleség még mindig csökken, és az ökoszisztémák zöme vesztesen hanyatlik³⁷. A biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégia³⁸ célkitűzéseket és cselekvéseket jelöl ki e negatív tendenciák visszafordítására és az ökoszisztéma-szolgáltatások megerősítésére. A stratégiát teljes egészében végre kell hajtani ahhoz, hogy az Európai Unió teljesíteni tudja a biológiai sokféleség tekintetében 2020-ra kitűzött kiemelt célját. A stratégia maga is tartalmaz intézkedéseket a madárvédelmi és az élőhelyvédelmi irányelv végrehajtásának javítására – a Natura 2000 hálózatra is kiterjedően –, ám a kiemelt cél eléréséhez teljes egészében és teljes mértékben érvényt kell szerezni a természeti tőke védelmére irányuló szabályozásnak.
18. A már megtett jelentős erőfeszítések ellenére az Európai Unió felszíni vizeinek csupán 53%-a fog a víz-keretirányelvnek megfelelően 2015-re megfelelni a „jó ökológiai állapot” követelményének³⁹. Előfordulhat, hogy a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelvben célul kitűzött „jó környezetvédelmi állapotot” sem sikerül 2020-ig elérni, többek között Európa tengereinek nem szűnő túlhalászata és tengeri hulladékkal való szennyezettsége miatt. És noha a levegőminőséggel és az ipari szennyezőanyag-kibocsátással kapcsolatos uniós szakpolitikák segítségével a szennyezés számos formáját sikerült visszaszorítani, az ökoszisztémák továbbra is kárát látják a közlekedés, az intenzív mezőgazdaság és az energiatermelés miatti túlzott nitrogénülepedésnek és ózonszennyezésnek.
19. Az Európai Unió természeti tőkéjének védelméhez, megőrzéséhez és fejlesztéséhez tehát a forrásuknál kell kezelni a problémákat, ami azt is jelenti, hogy a természeti tőkével kapcsolatos célkitűzéseket más szakpolitikákba is fokozottabban be kell építeni, ezzel biztosítva, hogy a szakpolitikák ebben a tekintetben egyöntetűek legyenek és járulékos előnyökkel járjanak. E célkitűzések elérését szolgálják a Bizottság által előterjesztett – különösen a mezőgazdasági, a halászati és a kohéziós politikára vonatkozó – reformjavaslatoknak a környezetbarátabbá válást ösztönző összetevői, s ezek háttérében a 2014–2020-as többéves pénzügyi keretre vonatkozó, a környezetvédelmi szempontoknak az uniós költségvetésben való érvényesítésére irányuló javaslatok. Így például a vidéki területek vízi ökoszisztémái szempontjából ígéretes, hogy – a Bizottság KAP-reformjavaslatai⁴⁰ értelmében – a mezőgazdasági termelők támogatása a víz-keretirányelv vonatkozó követelményeinek teljesítéséhez lesz kötve. A KAP környezetbarátabbá tétele azt is jelenti, hogy ösztönzésben részesülnek a környezeti szempontból előnyös mezőgazdasági eljárások: a növénytermesztés diverzifikálása, az állandó legelők védelme, valamint az ökológiai szempontból értékes mezőgazdasági területek és erdőterületek létrehozása és fenntartása.
20. A tengeri környezet esetében, noha a tengeri ágazatban gazdasági lehetőségek rejlenek a halászat, szállítás, akvakultúra, nyersanyagok, tengeri energia, tengeri

³⁷ Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség 2010/12. sz. technikai jelentése.

³⁸ COM(2011) 244, HL C 264., 2011.9.8.

³⁹ COM(2012) 673.

⁴⁰ COM(2011) 625, HL C 37., 2012.2.10.

biotechnológiák révén, gondosan meg kell győződni arról, hogy ezen erőforrások hasznosítása összhangban van a tengeri és part menti ökoszisztémák megőrzésével és fenntartható kezelésével.

21. Az uniós éghajlat-politikának szélesebb körben kell olyan megközelítéseket alkalmaznia, amelyek az éghajlatváltozás enyhítését és az ahhoz való alkalmazkodást az ökoszisztémákra alapozzák, és így a biológiai sokféleségre és más ökoszisztéma-szolgáltatásokra is kedvező hatással vannak; a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos döntéshozatalkor pedig messzemenően szem előtt kell tartani az egyéb környezetvédelmi célkitűzéseket, így a biológiai sokféleség megőrzését és a vízvédelmet is. Ezenkívül intézkedéseket kell tenni a közlekedéssel összefüggő levegőszennyezés és szén-dioxid-kibocsátás ellen is⁴¹.
22. Az Európai Unió földterületeinek romlása, elaprózódása és fenntarthatatlan használata számos kulcsfontosságú ökoszisztéma-szolgáltatást veszélyeztet, fenyegeti a biológiai sokféleséget, és Európát kiszolgáltatottabbá teszi az éghajlatváltozással és a természeti katasztrófákkal szemben. Ezenkívül talajromláshoz is vezet. Az Európai Unió területének több mint 25%-át sújtja vízerózió: ez veszélyt jelent a talajfunkciókra nézve és károsan befolyásolja az édesvizek minőségét. További megoldatlan probléma a talajok szennyezettsége és lezáródása. Az Európai Unióban vélhetően több mint félmillió helyszínen szennyezett a talaj, márpedig e helyszínek súlyos környezeti és egészségügyi kockázatokat rejthetnek magukban mindaddig, amíg nem kerül sor azonosításukra és értékelésükre. Minden évben több mint ezer négyzetkilométer nagyságú földterület kerül felhasználásra lakásépítési, ipari, közlekedési vagy szabadidős célokra. E hosszú távú változások nehezen vagy csak igen költségesen fordíthatók vissza, és többnyire a társadalmi, gazdasági és környezeti szükségletek közötti alku eredményei. A földhasználattal kapcsolatos tagállami döntéseket fenntarthatóbban kell megtervezni.
23. Az európai földterületeket, talajt és egyéb ökoszisztémákat terhelő legjelentősebb emberi tényezők mérséklése érdekében lépésekre kerül sor annak biztosítására, hogy amikor a földhasználatról különböző szinteken döntések születnek, kellő figyelmet kapjanak a környezeti, valamint a társadalmi és gazdasági hatások. A Rio+20 csúcstalálkozó résztvevői a világ romló földhasználati tendenciáinak közömbösítése mellett foglaltak állást. Az Európai Uniónak és a tagállamoknak át kell gondolniuk, hogy saját hatásköreiken belül mi a legjobb módja e kötelezettségvállalások teljesítésének, és hogy a talajminőséggel kapcsolatos problémákat milyen kötelező jogi kerettel orvosolják⁴². A fenntartható föld- és talajhasználat célértékeit is meg kell határozni.
24. Noha az elmúlt húsz évben jelentősen csökkent az uniós környezetbe kijutó nitrogén és foszfor mennyisége, a túlzott tápanyagterhelés továbbra is hátrányosan befolyásolja a levegő- és vízminőséget és negatív hatással van az ökoszisztémákra, ami jelentős egészségproblémák forrása az emberre nézve. Különösen az ésszerűtlen

⁴¹ COM(2011) 144, HL C 140., 2011.5.11.

⁴² A Bizottság a COM(2006) 232 dokumentummal (HL C 332., 2006.12.30.) javaslatot terjesztett elő a talajvédelem kereteinek meghatározásáról, valamint a 2004/35/EK irányelv módosításáról szóló irányelvre.

műtrágyahasználatból és a nem megfelelő szennyvízkezelésből eredő ammóniaterhelés problémáját kell sürgősen megoldani a tápanyagterhelés további jelentős csökkentéséhez. További erőfeszítéseket kell tenni a tápanyagciklus költség- és erőforrás-hatékonyabb kezelése és a műtrágyahasználat hatékonyabbá tétele érdekében is. E kihívások kezeléséhez a környezetre vonatkozó uniós szabályozást jobban érvényre kell juttatni, továbbá szükség szerint szigorítani kell a szabványokat, és a tápanyagciklus tárgykörét holisztikusabban – a túlzott tápanyagterhelés és az eutrofizálódás tárgyában meglévő uniós politikák összekapcsolásával és szerves egységbe foglalásával – kell megközelíteni.

25. A biológiai sokféleséggel kapcsolatos stratégia keretében intézkedésekre kerül sor az ökoszisztémák 15%-ának helyreállítása és a zöld infrastruktúrák fokozottabb igénybevétele érdekében. Ezek az intézkedések segíteni fognak a földterületek elaprózódásának leküzdésében, tovább fogják fejleszteni a természeti tőkét, és ellenállóbbá fogják tenni az ökoszisztémákat, ezenkívül költséghatékony megoldásokat kínálhatnak az éghajlatváltozás enyhítésére és az ahhoz való alkalmazkodásra, valamint a katasztrófakockázat-kezelésre. Addig is a természeti tőkeállomány megőrzését fogják szolgálni – különböző szinteken – az ökoszisztémák és szolgáltatásaik feltérképezése és értékelése érdekében tett tagállami erőfeszítések és a „nettó veszteség elkerülésére” irányuló, 2015-ben esedékes kezdeményezés. Az ökoszisztéma-szolgáltatások gazdasági értéke 2020-ra az uniós és országos szintű számviteli és jelentéstételi rendszerek szerves részévé válik: ez javulást fog hozni az Európai Unió természeti tőkéjével való gazdálkodásban.
26. Az Európai Unió természeti tőkéjének védelme, megőrzése és fejlesztése érdekében a program biztosítani fogja, hogy 2020-ra:
- a) megálljon a biodiverzitás csökkenése és az ökoszisztémák romlása, az ökoszisztémák és szolgáltatásaik pedig fennmaradjanak és javuljanak;
 - b) az édesvizek, valamint az átmeneti és a part menti vizek terhelésének hatása jelentősen csökkenjen, s ezáltal sikerüljön elérni, fenntartani és meghaladni a víz-keretirányelv szerinti jó állapotot;
 - c) a tengervizek terhelésének hatása jelentősen csökkenjen, s ezáltal sikerüljön elérni, fenntartani és meghaladni a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelvben szerinti jó környezetvédelmi állapotot;
 - d) a levegőszennyezésnek az ökoszisztémákra és a biológiai sokféleségre gyakorolt hatásai tovább csökkenjenek;
 - e) az uniós földgazdálkodás fenntartható legyen, a talaj megfelelő védelemben részesüljön, és jó úton haladjon a szennyezett helyszínek helyreállítása;
 - f) a tápanyagciklus (a nitrogén és a foszfor) kezelése fenntarthatóbb és erőforrás-hatékonyabb legyen;
 - g) az erdők és az általuk nyújtott szolgáltatások védelemben részesüljenek, és fokozódjon az éghajlatváltozással és a tűzvészekkel szembeni ellenálló képességük;

Ennek feltétele különösen, hogy:

- a) teljes mértékben megvalósuljon a biológiai sokféleséggel kapcsolatos uniós stratégia;
- b) teljes mértékben megvalósuljon az európai vízkincs megőrzéséről szóló terv;
- c) fokozott erőfeszítések történjenek többek között a halállományok egészséges szintjének 2020-ig történő helyreállítása érdekében – kezdve azzal, hogy 2015-től minden halászat legfeljebb a legnagyobb fenntartható hozamnak megfelelő mennyiségben halásszon –, valamint uniós szintű célérték kerüljön megállapításra a tengeri hulladék mennyiségi csökkentésére;
- d) fokozott erőfeszítések történjenek az uniós levegőminőségi szabályozással való teljes összhang eléréséhez, továbbá stratégiai célértékek és cselekvések kerüljenek meghatározásra a 2020 utáni időszakra;
- e) fokozott erőfeszítések történjenek a talajerózió visszaszorítása, a talaj szervesanyag-tartalmának növelése, a szennyezett helyszínek helyreállítása és a földhasználati megfontolásoknak az összehangolt – valamennyi érintett kormányzati szint bevonásával történő – döntéshozatalba való fokozottabb integrálása érdekében, s ehhez a talajra és a földterületekre mint erőforrásra vonatkozóan célértékek és a földhasználat tervezésére vonatkozóan célkitűzések kerüljenek elfogadásra;
- f) további lépések történjenek a nitrogén- és foszforkibocsátás csökkentésére, beleértve a települési és ipari szennyvízből és a műtrágyahasználatból származó kibocsátás csökkentését is;
- g) olyan új uniós erdészeti stratégia kerüljön kidolgozásra és végrehajtásra, amely figyelembe veszi az erdőkkel szembeni igények és az erdők előnyeinek sokféleségét, és stratégiaibb erdővédelmi és -fejlesztési megközelítést szorgalmaz.

2. sz. kiemelt célkitűzés: erőforrás-hatékony, környezetbarát és versenyképes uniós gazdaság kialakítása

27. Az Európa 2020 stratégia „Erőforrás-hatékony Európa” kiemelt kezdeményezésének az a célja, hogy támogassa az átállást egy olyan gazdaságra, amely hatékonyan használja fel az erőforrásokat, a növekedést teljesen függetleníti az erőforrás- és energiafelhasználástól és annak környezeti hatásaitól, kevesebb üvegházhatású gázkibocsátással jár, a hatékonyságot és az innovációt a versenyképesség szolgálatába állítja, és előmozdítja az energiabiztonságot. E kezdeményezésnek kulcsfontosságú építőeleme az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemterve⁴³ és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, versenyképes gazdaság megvalósításának ütemterve⁴⁴: ezek jelölik ki a célkitűzések eléréséhez végrehajtandó cselekvések keretét.

⁴³ COM(2011) 571, HL C 37., 2012.2.10.

⁴⁴ COM(2011) 112, HL C 140., 2011.5.11.

28. Mivel az erőforrások egyre drágábbak és szűkösebbek, és beszerzésük egyre körülményesebb, a versenyképesség fokozásához energiahatékonyság-növelő innovációra van szükség a gazdaság minden területén. Az innovációnak – az ökoinnovációnak is – a vállalkozói szektor a fő motorja. Ám a piacok önmagukban nem jelenthetnek megoldást. Az ökoinnováció megfelelő keretfeltételeinek kialakításához elengedhetetlen, hogy uniós és tagállami szintű kormányzati fellépés ösztönözzön olyan fenntartható üzleti és technológiai megoldások kidolgozására, amelyek megoldást jelentenek a környezeti kihívásokra⁴⁵.
29. A környezeti kihívásoknak való megfelelés alapvető követelménye jelentős társadalmi-gazdasági előnyökkel is jár. A karbonszegény és erőforrás-hatékony gazdaságra való átállás potenciális munkahelyteremtő hatása kulcsfontosságú az Európa 2020 stratégia foglalkoztatási célkitűzései teljesítéséhez⁴⁶. Az Európai Unióban a környezeti technológiák és szolgáltatások ágazatában foglalkoztatottak száma évente mintegy 3%-kal nőtt az elmúlt években⁴⁷. Az ökoipar globális piacának becsült értéke legalább egymilliárd euró, és az előrejelzések szerint a következő tíz évben majdnem kétszeresére fog nőni. Az európai cégek máris a hulladék-újrafeldolgozás és az energiahatékonyság világszintű élvonalában vannak, és arra kell ösztönözni őket, hogy – az ökoinnovációs cselekvési terv⁴⁸ támogatásával – kihasználják a globális kereslet jelenlegi növekedését. Az európai megújulóenergia-ágazat például várhatóan önmagában 400 000 új munkahelyet fog teremteni 2020-ig⁴⁹.
30. A 2020-ra kitűzött mérföldkövek eléréséhez és egy versenyképes, karbonszegény gazdaság 2050-ig történő kialakításához elengedhetetlen teljes mértékben végrehajtani az uniós éghajlat-változási és energiaügyi csomagot. Az Európai Unió jelenleg jó úton halad afelé, hogy belföldi üvegházhatású gázkibocsátását 2020-ig 20%-kal az 1990. évi szint alá csökkentse, a 20%-os energiahatékonysági célérték teljesítéséhez azonban a hatékonyság sokkal gyorsabb növelésére lesz szükség. Ez azért is fontos, mert az energiakereslet még mindig növekvőben van, és viták folynak az élelmezési és a bioenergetikai célú földhasználat közötti ellentétről. Ebben a tekintetben az új energiahatékonysági irányelv várhatóan jelentős előrelépést fog jelenteni.
31. Ahhoz, hogy az Európai Unió ki tudja venni méltó részét a globális erőfeszítésekből, minden gazdasági ágazatnak hozzá kell járulnia az üvegházhatású gázkibocsátás csökkentéséhez. Az Európai Uniónak meg kell határoznia az éghajlat- és energiapolitikai keretének 2020 után esedékes következő lépéseit annak érdekében, hogy nemzetközi tárgyalásokba bocsátkozhasson egy új, jogilag kötelező érvényű megállapodásról, és hogy a szükséges középtávú beruházásokhoz egyértelmű szabályozási keretet biztosítson a tagállamoknak és az iparnak. Ezért az Európai

⁴⁵ „Fostering Innovation for Green Growth” [„A zöld növekedést szolgáló innováció ösztönzése”] (OECD 2011) és „The Eco-Innovation Gap: An economic opportunity for business.” [„Az ökoinnovációs szakadék: gazdasági lehetőség vállalkozásra”] (EIO 2012).

⁴⁶ COM(2012) 173, a Hivatalos Lapban még nem jelent meg.

⁴⁷ Az uniós ökoipari ágazat 2008-ban körülbelül 2,7 millió embert foglalkoztatott, míg 2012-ben várhatóan 3,4 millió lesz az ágazatban foglalkoztatottak száma (Ecorys, 2012).

⁴⁸ COM(2011) 899, HL C 102., 2012.4.5.

⁴⁹ The impact of renewable energy policy on economic growth and employment in the EU (Employ-RES 2009).

Uniónak mérlegelnie kell, hogy milyen szakpolitikai megoldásokkal érhető el a karbonszegény gazdaság megvalósításának ütemtervében előirányzott 2020 utáni kibocsátáscsökkentések. A 2050-ig szóló energiaügyi ütemterv és a közlekedésről szóló fehér könyv határozott politikai kereteket igényel. Ezenkívül a tagállamoknak a karbonszegény fejlődés tekintetében hosszú távú, költséghatékony stratégiákat kell kidolgozniuk és alkalmazniuk azon uniós célkitűzés elérése érdekében, hogy – a középhőmérséklet-növekedés 2 °C alatt tartását szolgáló globális erőfeszítések részeként – az évszázad közepéig az 1990 évihez képest 80–95%-kal csökkenjen az üvegházhatású gázkibocsátás. Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer 2020 után is központi pillére lesz az uniós éghajlat-politikának.

32. Az elérhető legjobb technikáknak az ipari kibocsátásokról szóló irányelvben foglaltak szerinti ipari bevezetése következtében az Európai Unióban több mint 50 000 jelentős ipari létesítmény fog a korábbinál jobb erőforrás-használati mintákat követni és kevesebbet kibocsátani, ami jelentősen előre fogja lendíteni az innovatív technikák fejlesztésének ösztönzését, a gazdaság környezetbarátabbá válását és hosszú távon az e technikák ipari alkalmazásával járó költségek csökkenését.
33. Intézkedésekre kerül sor továbbá az uniós piacra kerülő áruk és szolgáltatások teljes életciklusra vetített környezeti teljesítményének javítása érdekében, olyan intézkedések útján, amelyek növelik a környezetileg fenntartható termékek kínálatát, és előmozdítják a fogyasztói kereslet jelentős elmozdulását e termékek felé. Ez a fogyasztóknak és a vállalkozásoknak – köztük a kkv-knek is – szánt ösztönzők, valamint a működésük és termékeik környezeti hatásának csökkentését szolgáló piaci alapú és szabályozási eszközök kiegyensúlyozott kombinációja révén fog megvalósulni. A termékekre vonatkozó meglévő szabályozás – például a környezetbarát tervezésről szóló és az energiafogyasztás címkézéséről szóló irányelv, valamint az ökocímke-rendelet – felülvizsgálatra kerül a termékek teljes életciklusra vetített környezeti teljesítményének és erőforrás-hatékonyságának növelése érdekében, ezáltal egységesebbé téve a fenntartható termelés és fogyasztás uniós keretét⁵⁰.
34. Mivel a termékekkel kapcsolatos környezeti hatások 80%-a tervezési szakaszban dől el, az uniós politikai keretnek biztosítani kell, hogy az uniós piacra kerülő kiemelt fontosságú termékek tervezése ökológiai szempontú, vagyis optimális erőforrás- és nyersanyag-hatékonyságra törekedjen, többek között az újrefeldolgozhatóság, az újrafeldolgozottanyag-tartalom és a tartósság tényezőire hatva. A követelményeknek végrehajthatóknak és érvényre juttathatóknak kell lenniük. Uniós és nemzeti szinten fokozott erőfeszítésekre kerül sor az ökoinnováció akadályainak felszámolása⁵¹ és az Európa ökoiparában rejlő lehetőségek teljes kibontakoztatása, ennek révén pedig a zöld munkahelyek és a zöld növekedés előmozdítása érdekében.
35. Az üvegházhatású gázkibocsátáson és az energián kívüli tényezőkre ható erőforráshatékonyság-javító cselekvések keretének kijelölése érdekében célértékeket kell meghatározni a fogyasztás teljes környezeti hatására vonatkozóan, különösen az

⁵⁰ A környezetbarát tervezésre, az energiafogyasztás címkézésére, az ökocímke, az EMAS-rendszerre és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatra vonatkozó szabályozás felülvizsgálata 2015-ig esedékes.

⁵¹ COM(2011) 899, HL C 102., 2012.4.5.

élelmiszer-ipari, a lakás- és a mobilitási ágazatban⁵². Ez utóbbiaknak tudható be ugyanis a fogyasztás környezeti hatásainak csaknem 80%-a. A Rio+20 csúcstalálkozó következtetései között szerepelt annak elismerése, hogy jelentősen csökkenteni kell a betakarítás után és az élelmiszer-ellátási lánc más szakaszaiban keletkező élelmiszer-veszteséget és -hulladékot.

36. Az egyes kategóriákba tartozó termékek kötelező zöld közbeszerzésén⁵³ túlmenően a tagállamok többsége önkéntes cselekvési terveket is elfogadott, és sok tagállam célértékeket is meghatározott bizonyos termékcsoportokra. Komoly lehetőségek vannak még azonban arra, hogy a különböző szintű közigazgatási szervek a beszerzési döntéseik révén tovább csökkentsék környezeti hatásukat. A tagállamoknak és a régióknak további lépéseket kell tenniük azon cél eléréséhez, hogy közbeszerzéseiknek legalább 50%-ára a zöld közbeszerzés kritériumait alkalmazzák. A Bizottság értékelné fogja annak lehetőségét, hogy ágazatspecifikus jogalkotás útján kötelező erejű szabályokat állapítson meg további termék kategóriák zöld közbeszerzésére vonatkozóan.
37. Ezenkívül komoly lehetőségek vannak az uniós hulladékgazdálkodás fejlesztésére, és ezáltal az erőforrás-felhasználás javítására, új piacok megnyitására, munkahelyteremtésre és a nyersanyag-importról való függőség csökkentésére, egyúttal pedig a környezetre gyakorolt hatás mérséklésére⁵⁴. Az Európai Unióban minden évben 2,7 milliárd tonna hulladék képződik, s ebből 98 millió tonna veszélyes hulladék. A szilárd hulladéknak átlagosan csak 40%-át használják vagy dolgozzák fel újra. A maradék hulladéklerakóba vagy hulladékégetőbe kerül. Ugyanakkor egyes tagállamokban a hulladéknak több mint 70%-a kerül újrafeldolgozásra, példát mutatva arra, hogyan lehetne a hulladékot az Unió egyik kulcsfontosságú erőforrásaként hasznosítani. Másfelől sok tagállam a települési hulladékának több mint 75%-át hulladéklerakóban helyezi el.
38. Ahhoz, hogy az erőforrás-hatékonysági ütemtervnek megfelelően a hulladékból erőforrás váljon, az Európai Unióban mindenhol teljes mértékben – a hulladékhierarchia szigorú alkalmazásával, a különböző hulladékfajtákra kiterjedően – érvényt kell szerezni a hulladékra vonatkozó uniós szabályozásnak⁵⁵. További erőfeszítéseket kell tenni az egy főre jutó abszolút hulladékképződés csökkentése, az energetikai hasznosításnak az újrafeldolgozásra alkalmatlan anyagokra való korlátozása, a hulladéklerakás felszámolása, az újrafeldolgozás minőségi színvonalának biztosítása és a másodlagos nyersanyagok piacainak kialakítása érdekében. A Rio+20 csúcstalálkozón elfogadottaknak megfelelően a veszélyes hulladékot úgy kell kezelni, hogy minél kisebb legyen az emberi egészségre és a

⁵² Élelmiszer-hulladékból az Európai Unióban évente körülbelül 89 millió tonna keletkezik, vagyis az egy lakosra jutó mennyiség 179 kg (BIO Intelligence Service 2010). A lakóépületek és az infrastruktúrák egyúttal a fogyasztással összefüggő teljes környezetterhelésnek mintegy 15–30%-áért felelősek Európában, és évente körülbelül 2,5 tonna egy főre jutó szén-dioxid-egyenérték kibocsátását eredményezik (SEC(2011) 1067).

⁵³ A 106/2008/EK rendelet, HL L 39., 2008.2.13.; a 2009/33/EK irányelv, HL L 120. 2009.5.15. és a 2012/27/EU irányelv – az új energiahatékonysági irányelv –, HL L 315., 2012.11.14.

⁵⁴ A hulladékra vonatkozó uniós szabályozás teljes végrehajtása például évente 72 milliárd EUR megtakarítást eredményezne, az uniós hulladékgazdálkodási és -újrafeldolgozási ágazat üzleti forgalmát 42 milliárd EUR-val növelné, és 400 000 munkahely létrehozásával járna 2020-ig.

⁵⁵ 2008/98/EK irányelv, HL L 312. 2008.11.22.

környezetre gyakorolt káros hatás. Ehhez az egész Európai Unióban sokkal következetesebben kell olyan piaci alapú eszközöket alkalmazni, amelyek előnyben részesítik a hulladékképződés megelőzését és a hulladék újrafeldolgozását, újrahasznosítását. Az Európai Unió belső piacát mentessé kell tenni a hulladék-újrafeldolgozási tevékenységeket akadályozó tényezőktől, és felül kell vizsgálni a hulladék megelőzésére, újrahasznosítására, újrafeldolgozására és a hulladéklerakótól való eltérítésére megállapított célértékeket, a „körkörös” – az erőforrásokat kaszkádszerűen hasznosító és maradék hulladékot szinte nem termelő – gazdaságra való átállás érdekében.

39. A jó vízminőségi állapot elérése érdekében a vízágazatban is kiemelten kell foglalkozni az erőforrás-hasznosítás kérdésével. Noha Európának egyre több részét sújtja szárazság és vízhiány, az Európában fellelhető víznek még mindig 20–40%-a megy veszendőbe, például a vízelosztórendszer szivárgásai miatt. A rendelkezésre álló modellek alapján az Európai Unióban még mindig jelentősen hatékonyabbá tehető a vízfelhasználás. A keresletnövekedés következtében és az éghajlatváltozás hatására pedig jelentősen meg fog nőni az európai vízkészletek terhelése. Mindezek ismeretében az Unió és a tagállamok közreműködésével a vízkitermelést 2020-ig összhangba kell hozni a fellelhető megújuló vízkészletek szabta korlátokkal, egyebek mellett a vízfelhasználás hatékonyságát növelő piaci mechanizmusok – például a víz valós értékét tükröző árképzés – alkalmazása révén⁵⁶. Az ilyen irányú fejlődés előmozdítható az innovatív technológiák, rendszerek és üzleti modellek bemutatásának és bevezetésének felgyorsításával, a vízzel kapcsolatos európai innovációs partnerség stratégiai végrehajtási tervére támaszkodva.
40. E területek hosszú távú és kiszámítható politikai keretének kialakítása serkentőleg fog hatni a zöld technológiák piacainak teljes kialakításához és a fenntartható üzleti megoldások előmozdításához szükséges beruházásokra és cselekvésekre. Az erőforrás-hatékonysági mutatók és célértékek a gazdaság átalakításához elengedhetetlen iránymutatást adnak a köz- és a magánszféra döntéshozóinak. E programnak tehát szerves részét fogják képezni, amint uniós szintű megállapodás születik róluk.
41. Ahhoz, hogy az Európai Unióból erőforrás-hatékony, környezetbarát és versenyképes gazdaság váljon, a programnak biztosítania kell, hogy 2020-ra:
- az Európai Unió elérje a 2020-ra kijelölt éghajlat- és energiapolitikai célkitűzéseit, és azon munkálkodjon, hogy – a középhőmérséklet-növekedés 2 °C alatt tartását szolgáló globális erőfeszítések részeként – 2050-ig az 1990 évihez képest 80–95%-kal csökkentse üvegházhatású gázkibocsátását;
 - az Európai Unió iparának teljes környezeti hatása minden ipari ágazatban jelentősen csökkenjen, az erőforrás-hatékonyság pedig megnőjön;
 - a termelés és a fogyasztás teljes környezeti hatása csökkenjen, különösen az élelmiszer-ipari, a lakás- és a mobilitási ágazatban;

⁵⁶ COM(2012) 673.

- d) a hulladékkal mint erőforrással való gazdálkodás biztonságos legyen, az egy főre jutó abszolút hulladékképződés csökkenjen, az energetikai hasznosítás az újrafeldolgozásra alkalmatlan anyagokra korlátozódjon, és ténylegesen megszűnjön az újrafeldolgozható és a komposztálható anyagok hulladéklerakóban való elhelyezése;
- e) az Európai Unióban megelőzhető legyen vagy jelentősen visszaszoruljon a vízstressz.

Ennek feltétele különösen, hogy:

- a) maradéktalanul végrehajtásra kerüljön az éghajlat-változási és energiaügyi csomag, és megállapodás szülessen az uniós éghajlat- és energiapolitikának a 2020 utáni időszakra szóló keretéről;
- b) általánossá váljon a „rendelkezésre álló legjobb technológiák” alkalmazása, és fokozott erőfeszítések történjenek az újonnan megjelenő innovatív technológiák, eljárások és szolgáltatások alkalmazásának ösztönzésére;
- c) lendületet kapjanak a karbonszegény, erőforrás-hatékony gazdaságra való átállás felgyorsítására és költségeinek csökkentésére alkalmas innovatív technológiák, rendszerek és üzleti modellek bevezetéséhez szükséges köz- és magánszektorbeli kutatási és innovációs erőfeszítések;
- d) egyöntetűbb uniós keret vonatkozzon a fenntartható termelésre és fogyasztásra; a termékekre vonatkozó szabályozás felülvizsgálatra kerüljön a termékek teljes élettartamra vetített környezeti teljesítményének és erőforrás-hatékonyságának javítása érdekében; célértékek kerüljenek kijelölésre a fogyasztás teljes hatásának csökkentése érdekében;
- e) maradéktalanul végrehajtásra kerüljön a hulladékra vonatkozó uniós szabályozás; ez magában foglalja a hulladékhierarchia alkalmazását, továbbá azon piaci alapú eszközök és intézkedések tényleges alkalmazását, amelyekkel biztosítható a hulladéklerakás tényleges felszámolása, az energetikai hasznosításnak az újrafeldolgozásra alkalmatlan anyagokra való korlátozása, az újrafeldolgozott hulladéknak jelentős, megbízható uniós nyersanyagforrásként való felhasználása, a veszélyes hulladék biztonságos kezelése és keletkezésének csökkentése, a jogellenes hulladékszállítmányok felszámolása, valamint az uniós környezetbarát újrafeldolgozási tevékenységek belső piaci akadályainak elhárítása;
- f) a vízfelhasználás hatékonyabbá váljon vízgyűjtő kerületenkénti célértékek rögzítése és piaci mechanizmusok alkalmazása – például vízárképzés – révén.

3. sz. kiemelt célkitűzés: az uniós polgárok megóvása a környezettel kapcsolatos terhelésektől, valamint az egészségüket és jólétüket fenyegető kockázatoktól

42. A környezetre vonatkozó uniós szabályozás a lakosság egészségére és jólétére nézve jelentős eredményeket hozott. A víz és a levegő szennyezettsége és a vegyi anyagok azonban továbbra is az Európai Unió nyilvánosságát leginkább foglalkoztató környezetvédelmi kérdések közé tartoznak⁵⁷. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) becslése szerint Európa 53 országában a halálesetek 15–20%-a tudható be környezeti stresszforrásoknak⁵⁸. Az OECD szerint 2050-re a városi levegő szennyezettsége első lesz a halandóságot okozó környezeti tényezők között.
43. Az Európai Unió lakosságának nem elhanyagolható része továbbra is a WHO által ajánlott határértékeket meghaladó levegőszennyezettségi szinteknek van kitéve⁵⁹. Különösen ott van szükség cselekvésre, ahol emberek – különösen érzékeny vagy sérülékeny társadalmi csoportok – és ökoszisztémák vannak kitéve magas szennyezőanyag-szinteknek, mint például városokban vagy épületeken belül.
44. Az Európai Unióban vannak még olyan vidéki térségek, ahol megoldatlan a megfelelő minőségű vízzel való ellátás, azt pedig az emberi egészség és az uniós idegenforgalom szempontjából egyaránt előnyös biztosítani, hogy Európa fürdővizeti jó minőségűek legyenek. Részben a vízkörforgásban és a földhasználatban bekövetkezett változásoknak tudható be, hogy egyre gyakoribbak az emberi egészségre és a gazdasági tevékenységre nézve hátrányos következményekkel járó árvizek.
45. Az Európai Unió azért nem tud megfelelő levegő- és vízminőségi színvonalat elérni, mert a meglévő szakpolitika nincs teljes körűen végrehajtva. Az Európai Unió a tudomány legújabb állása szerint felül fogja vizsgálni a célértékeket, és tevékenyen fog törekedni a más politikai célkitűzésekkel való szinergiára olyan területeken, mint az éghajlatváltozás, a biológiai sokféleség, valamint a tengeri és a szárazföldi környezet. A levegő bizonyos anyagokkal való szennyezettségének csökkentése például jelentős előrelépést jelenthet az éghajlatváltozás mérséklésében. A további ilyen irányú munka alapjául az uniós levegőminőségi szabályozás és az európai vízkincs megőrzéséről szóló terv átfogó felülvizsgálata fog szolgálni.
46. A szennyezésnek a forrásnál való kezelése továbbra is kiemelt cél, és az ipari kibocsátásokról szóló irányelv végrehajtása révén tovább fog csökkenni a főbb ipari ágazatok kibocsátása. Az egységes európai közlekedési térség megvalósításának útitervében kijelölt célok elérése azt fogja jelenteni, hogy az Európai Unió mobilitása fenntarthatóbb lesz, s ez megoldást jelenthet a zaj és a helyi levegőszennyezés egyik fő forrására.
47. Az Európai Unió lakosságán belül 40%-ra becsülik azok arányát, akik olyan városi területeken élnek, ahol az éjszakai zajszint meghaladja a WHO ajánlását.
48. A vegyi anyagokra vonatkozó horizontális szabályozás (a REACH rendelet és az osztályozásra, címkézésre és csomagolásra vonatkozó rendelet) gondoskodik az emberi egészség és a környezet alapvető védelméről, és előmozdítja az állatkísérleteket mellőző módszerek alkalmazását. Egyelőre azonban nem tudható

⁵⁷ Az Eurobarométer 365. sz. különjelentése (2011).

⁵⁸ EKÜ, „Európa környezete – helyzetkép és kilátások 2010-ben” (SOER 2010).

⁵⁹ SOER 2010.

biztosan, hogy a különböző vegyi anyagok (keverékek), a nanoanyagok, az endokrin (hormonális) rendszer működését megzavaró vegyi anyagok (úgynevezett endokrin diszruptorok) és a termékekben lévő vegyi anyagok együtt hogyan hatnak az emberi egészségre és a környezetre. Az elmúlt években további információk váltak ismertté arról, hogy e kihívásokat orvosolni kell, különösen akkor, ha az Európai Unió el szeretné érni a fenntartható fejlődéssel foglalkozó világ-csúcstalálkozón 2002-ben elfogadott és a Rio+20 csúcstalálkozón megerősített célját, hogy 2020-ra minimálisra csökkentse a vegyi anyagok által az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt jelentős mértékű káros hatásokat, és hogy eredményes, hatékony, egységes és összehangolt fellépéssel feleljen az új és a jövőbeli kérdésekre és kihívásokra. Az Európai Unió további közelítésmódokat fog kifejleszteni és végrehajtani a vegyi anyagok együttes hatását és az endokrin diszruptorokkal kapcsolatos biztonsági aggályokat illetően, továbbá átfogó közelítésmódot fog rögzíteni a veszélyes anyagok káros hatásainak minimalizálásáról, a termékekben lévő vegyi anyagokra is kiterjedően, egy, a vegyi anyag-expozícióra és toxicitásra vonatkozó átfogó tudásbázisra támaszkodva. A nanoanyagok biztonsága és fenntartható kezelése kockázatértékelést és -kezelést, tájékoztatást és nyomon követést magában foglaló, átfogó közelítésmód részeként lesz biztosítva. Mindezen közelítésmódok gyarapítani fogják a vegyi anyagokkal kapcsolatos tudásbázist, és egy, a fenntarthatóbb megoldások kifejlesztését előmozdító, kiszámítható keretet fognak alkotni.

49. Ezenközben a bioalapú termékek, vegyi anyagok és alapanyagok piacának bővülése előnyökkel – például az üvegházhatású gázkibocsátás csökkenésével és új piaci lehetőségek megjelenésével – járhat, ám ügyelni kell arra, hogy a szóban forgó termékek teljes életciklusa fenntartható legyen, ne élezze ki a földterületekért folyó versenyt és ne növelje a kibocsátások szintjét.
50. Az éghajlatváltozás – az általa okozott tartós szárazságok és hőhullámok, árvizek, viharok és erdőtüzek, valamint új vagy az eddigieknél súlyosabb emberi, állati és növényi megbetegedések miatt – tovább fogja súlyosbítani a környezeti problémákat. Külön cselekvések révén kell gondoskodni arról, hogy az Európai Unió – környezeti, gazdasági és társadalmi ellenálló képességének megerősítése révén – megfelelően felkészüljön az éghajlatváltozás okozta viszontagságokra és változásokra. Mivel az éghajlatváltozás hatásai számos ágazatot érintenek és fognak egyre inkább érinteni, az uniós szakpolitikákba még szervezesebben be kell építeni az alkalmazkodással és a katasztrófa-kockázat-kezeléssel kapcsolatos megfontolásokat.
51. Ezenkívül az ökológiai és az éghajlatváltozással szembeni ellenálló képességet növelő – például az ökoszisztémákat helyreállító vagy a környezetbarát infrastruktúrát kiépítő – intézkedések is jelentős társadalmi-gazdasági előnyökkel járhatnak, közegészségügyi szempontból is. Megfelelően kezelni kell az éghajlatpolitikai és az egyéb környezetvédelmi – például levegőtisztasági – célkitűzések közötti szinergiákat és lehetséges kompromisszumokat. Az éghajlatváltozásra adott válaszként vagy ellátásbiztonsági megfontolásokból történő üzemanyagváltás például lényegesen több szálló por és veszélyes szennyező anyag kibocsátását eredményezheti.
52. Az uniós polgároknak a környezettel kapcsolatos terhelésektől, valamint az egészségüket és jólétüket fenyegető kockázatoktól való megóvása érdekében a programnak biztosítani kell, hogy 2020-ra:

- a) az Európai Unióban a levegő minősége jelentősen javuljon;
- b) az Európai Unióban a zajszennyezés jelentősen csökkenjen;
- c) az Európai Unióban mindenhol szigorú előírások garantálják a polgárok ivó- és fürdővizének biztonságát;
- d) eredményes intézkedések történjenek a vegyi anyagok együttes hatása és az endokrin diszruptorokkal kapcsolatos biztonsági aggályok tárgyában, és sor kerüljön a veszélyes anyagok – köztük a termékekben lévő anyagok – használatával kapcsolatos környezeti és egészségi kockázatok felmérésére és minimalizálására;
- e) eredményes intézkedések történjenek a nanoanyagokkal kapcsolatos biztonsági aggályok tekintetében, egy a különböző szabályozásokon végigvonuló egyöntetű megközelítés részeként;
- f) döntő előrelépés történjék az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásban.

Ennek feltétele különösen, hogy:

- a) felülvizsgálta, a legújabb tudományos ismeretekhez igazított uniós levegőminőségi politika kerüljön végrehajtásra, és mérések szolgálják a levegőszennyezésnek a forrásnál történő visszaszorítását;
- b) felülvizsgálta, a legújabb tudományos ismeretekhez igazított uniós zajpolitika kerüljön végrehajtásra, és mérések szolgálják a zajszennyezésnek a forrásnál történő visszaszorítását;
- c) fokozottabb erőfeszítések történjenek az ivóvíz-minőségi irányelv végrehajtására – különös tekintettel a kis ivóvíz-szolgáltatókra – és a fürdővíz-minőségi irányelv végrehajtására;
- d) a nem toxikus környezet kialakítása érdekében olyan uniós stratégia kerüljön kidolgozásra, amely egy a vegyianyag-expozícióra és -toxicitásra vonatkozó átfogó tudásbázison alapul, és amely fenntartható helyettesítő anyagok feltalálásához vezet;
- e) elfogadásra és végrehajtásra kerüljön az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás uniós stratégiája, ami azt is jelenti, hogy a főbb uniós politikai kezdeményezésekbe és ágazatokba szervesen be kell építeni az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással és a katasztrófakockázat-kezeléssel kapcsolatos megfontolásokat.

ELŐSEGÍTŐ KERETRENDSZER

53. E kiemelt tematikus célkitűzések teljesítéséhez olyan elősegítő keretrendszerre lesz szükség, amely támogatja a tényleges cselekvést. Az elősegítő keretrendszernek négy pillére tekintetében kerül sor javító intézkedésekre: a környezetre vonatkozó uniós szabályozás megfelelőbb módon történő végrehajtása valamennyi területen; a

környezetpolitika tudományos eredményekkel való szilárdabb alátámasztása; beruházások biztosítása és a környezetvédelem szempontjából célravezető ösztönzők létrehozása; és végül a környezeti megfontolások fokozottabb érvényre juttatása és a politikai koherencia növelése a környezetpolitikán belül és más szakpolitikák viszonylatában egyaránt. Ezek a horizontális intézkedések e program hatályán és időtartamán túlmenően is az uniós környezetpolitika javára válnak.

4. sz. kiemelt célkitűzés: az uniós környezetpolitika hasznának maximalizálása

54. Háromféle előnnyel jár, ha gondoskodunk arról, hogy az uniós környezeti szabályozás valóban érvényre jusson: az egységes piacon tevékenykedő gazdasági szereplők egyenlő versenyfeltételekhez jutnak, lendületet kap az innováció és az európai vállalkozások számos ágazatban lépéselőnyt szerezhhetnek. Ezzel szemben a szabályozás végrehajtásának elmulasztása jelentős – hozzávetőleges becslések szerint évente 50 milliárd EUR összegű – költséggel jár, beleértve a kötelezettségszegési eljárások költségeit is⁶⁰. Csak 2009-ben 451 kötelezettségszegési eljárásra került sor a környezetre vonatkozó uniós szabályozás kapcsán. A Bizottsághoz az uniós polgároktól is számos panasz érkezik olyan kérdésekben, amelyek tagállami vagy helyi szinten kezelhetőbbek volnának.
55. A környezettel kapcsolatos uniós joganyag tagállami szintű végrehajtásának javítása tehát a következő években első lesz a teendők rangsorában. A végrehajtásban egy-egy tagállamon belül és tagállamról tagállamra jelentős különbségek figyelhetők meg. A környezetre vonatkozó jogi szabályozás végrehajtásában nemzeti, regionális és helyi szinten részt vevőket el kell látni a szabályozásban rejlő előnyök fokozottabb kiaknázásához szükséges ismeretekkel és képességekkel.
56. A környezet területét érintő nagyszámú kötelezettségszegési eljárás, panasz és petíció azt mutatja, hogy nemzeti szinten a fékek és ellensúlyok eredményes, működő rendszerére van szükség a végrehajtás nehézségeinek észleléséhez és orvoslásához, s emellett intézkedéseket kell tenni annak érdekében is, hogy e nehézségek eleve megelőzhetőek legyenek. Ebben a vonatkozásban a 2020-ig tartó időszak erőfeszítéseinek elsősorban négy területen kell eredményeket elérniük.
57. Először is javítani kell a végrehajtásról szóló ismeretek összegyűjtésének és terjesztésének módján, elősegítve ezáltal, hogy a nyilvánosság és a környezettel foglalkozó szakemberek teljes mértékben megértsék, hogy a nemzeti és a helyi közigazgatás hogyan valósítja meg az Unió kötelezettségvállalásait⁶¹. A végrehajtás tagállam-specifikus kihívásaira célzott segítségnyújtás lesz a válasz, az adott viszonyokhoz szabottan, hasonlóan ahhoz, ahogy ez az európai szemeszter keretében történik. Így például partnerségen alapuló végrehajtási megállapodások megkötésére kerül sor a Bizottság és az egyes tagállamok között olyan kérdések rendezésére, mint a végrehajtáshoz szükséges pénzügyi támogatás előteremtése vagy az előrehaladás nyomon követésére alkalmasabb információs rendszerek beszerzése.

⁶⁰ The costs of not implementing the environmental acquis [A környezetvédelmi joganyag végrehajtásának költsége] (COWI 2011).

⁶¹ COM(2012) 95, HL C 171., 2012.6.16.

58. Másodszor az Európai Unió bővíteni fogja a vizsgálati és felügyeleti követelmények alkalmazási körét az uniós környezetjogban, s ennek kiegészítésképpen uniós szinten megteremti az alapos aggodalomra okot adó helyzetek kezelésére alkalmas apparátust.
59. Harmadszor javítani kell az uniós környezetjog alkalmazása kapcsán beérkező panaszok elbírásának és orvoslásának módján.
60. Negyedszer az uniós polgárok számára elérhetőbbé válik a környezetvédelmi ügyekkel kapcsolatos igazságszolgáltatás és a hatékony jogi védelem, összhangban a nemzetközi szerződésekkel, valamint a Lisszaboni Szerződés hatálybalépésének és az Európai Bíróság közelmúltbeli ítélezési gyakorlatának folyományaival. Ezenkívül a jogvita alternatívájaként előmozdításra kerül a peren kívüli vitarendezés.
61. A környezetvédelmi irányítás általános színvonala az Európai Unióban tovább fog emelkedni a környezetvédelemmel foglalkozó szakemberek (például állami jogtanácsosok, nyomozók, ügyészek, ombudsmanok és bírák) közötti uniós szintű együttműködés fokozása és e szakembereknek a helyes gyakorlatok megosztására való ösztönzése révén.
62. A Bizottság – azon túlmenően, hogy a tagállamoknak segítséget nyújt a rendelkezések betartásának javításához⁶² – továbbra is megteszi a magáét annak érdekében, hogy a szabályozás megfeleljen a céljának és a tudomány legújabb állásának. Főszabályként a kellően egyértelmű és pontos jogi kötelezettségek rendeletekbe lesznek foglalva, azoknak ugyanis közvetlen és mérhető hatásuk van, és végrehajtásukban kevesebb a következetlenség. A Bizottság fokozottabban fog eredménytáblákat és más olyan eszközöket alkalmazni, amelyekkel nyilvánosan figyelemmel kísérhető, hogy a tagállamok hol tartanak az egyes jogi aktusok végrehajtásában.
63. A környezetre vonatkozó uniós szabályozás hasznának maximalizálása érdekében a program biztosítani fogja, hogy 2020-ra:
- a) egyértelmű információk álljanak az uniós polgárok rendelkezésére az uniós környezetjog alkalmazásának módjáról;
 - b) javuljon a környezetre vonatkozó speciális joganyag végrehajtása;
 - c) valamennyi közigazgatási szinten fokozottabban betartsák az uniós környezetjogot, és biztosítva legyen a belső piac versenyfeltételeinek egyenlősége;
 - d) az állampolgárok bizalma megnőjön az uniós környezetjog iránt;
 - e) érvényesíthető legyen az állampolgárokat és szervezeteiket megillető hatékony jogi védelem elve.

Ennek feltétele különösen, hogy:

⁶² COM(2008) 773, HL C 76., 2010.3.25.

- a) nemzeti szinten létrejöjjenek olyan rendszerek, amelyek a környezetre vonatkozó uniós szabályozás végrehajtásának módjáról szóló információkat aktívan terjesztik, és amelyeket az egyes tagállamok teljesítményének uniós szintű felülvizsgálata egészít ki;
- b) partnerségen alapuló végrehajtási megállapodások jöjjenek létre a tagállamok és a Bizottság között;
- c) bővüljön a hatékony tagállami vizsgálatra és felügyeletre vonatkozó kötelező kritériumok alkalmazási köre az uniós környezetjogban, s ennek kiegészítéseképpen kialakításra kerüljön az alapos aggodalomra okot adó helyzetek kezelésére alkalmas uniós szintű apparátus;
- d) nemzeti szinten egységes és hatékony mechanizmusok kerüljenek kialakításra az uniós környezetjog alkalmazásával kapcsolatos panaszok kezelésére;
- e) biztosítva legyen az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésre vonatkozó nemzeti rendelkezések összhangja az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatával, és ösztönzésben részesüljön a peren kívüli vitarendezés mint a környezettel kapcsolatban felmerülő jogviták békés rendezésének eszköze.

5. sz. kiemelt célkitűzés: a környezetpolitika tudományos alapjának megszilárdítása

- 64. Az uniós környezetpolitika tudományos alapját az uniós szabályozás végrehajtásával összefüggő környezetvédelmi megfigyelések, adatok, mutatók és értékelések, valamint formális keretek között végzett tudományos kutatások és civil tudományos kezdeményezések képezik. Már eddig is jelentős előrehaladás történt e tudományos alap megszilárdításában, a tudatosság növelésében, valamint a politikai döntéshozók és a nyilvánosság bizalmának felkeltésében a politika tényeken alapuló megközelítése iránt, amely bonyolult környezeti és társadalmi változások megértését teszi könnyebbé számukra.
- 65. Uniós és nemzetközi szinten lépéseket kell tenni a tudomány és a környezetpolitika közötti kapcsolódási felület megerősítése és javítása érdekében, például tudományos főtanácsadók kijelölésével, ahogy a Bizottság és egyes tagállamok már most is teszik.
- 66. A jelenlegi fejlemények gyorsasága és a jövő alakulásával kapcsolatos bizonytalanságok ismeretében azonban további lépéseket kell tenni e tudományos alap megszilárdítására, ezzel biztosítva, hogy az uniós politika ezután is a környezet állapotának, a lehetséges válaszlépéseknek és azok következményeinek alapos megértésén alapuljon.
- 67. Az elmúlt évtizedekben a környezeti információk és statisztikák gyűjtésének és felhasználásának módja uniós és tagállami szinten, valamint világszinten egyaránt javult. Az adatok gyűjtése és minősége azonban még mindig változó, és a források sokasága miatt a hozzáférés nehézkes lehet. Ezért folyamatos beruházásokra van szükség annak érdekében, hogy megbízható, összehasonlítható és garantált minőségű adatok álljanak rendelkezésre, és azokhoz a politika meghatározásában és végrehajtásában részt vevők hozzájuthassanak. A környezeti információs

rendszereket úgy kell kialakítani, hogy a későbbiekben felmerülő témakörökkel kapcsolatos új információkat könnyen be lehessen építeni.

68. A közös környezeti információs rendszer⁶³ működési elvének – „tápláld be egyszer, használd sokszor” – szélesebb körű alkalmazása, valamint az INSPIRE⁶⁴ és a GMES⁶⁵ rendszer szerinti közös térinformáció-gyűjtési és -feldolgozási megközelítések és előírások hozzá fognak járulni az erőfeszítések megkettőzésének elkerüléséhez és a szükségtelen adminisztratív teher kiküszöböléséhez, s ugyanez áll a különböző jogi aktusokból eredő jelentéstételi kötelezettségek ésszerűsítésére is. A tagállamoknak a nyilvánosság számára hozzáférhetőbbé kellene tenniük a tervek, programok és projektek környezeti hatásvizsgálata (például környezeti vagy stratégiai hatásvizsgálatok) céljára összegyűjtött információkat.
69. Az ismeretekben még mindig jelentős hiányosságok vannak, köztük olyanok is, amelyek e program kiemelt célkitűzései szempontjából lényegesek. Az e hézagok betöltéséhez szükséges további kutatási beruházások nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy a hatóságok és a vállalkozások szilárd – a társadalmi, gazdasági és környezeti hasznokat és költségeket híven tükröző – ismeretekre alapozhassák döntéseiket. Négy fontos hiányosság mutatkozik:
- A környezeti változások bonyolult kérdéseket vetnek fel – például az éghajlatváltozás és a katasztrófák hatásait, a fajvesztésnek az ökoszisztéma-szolgáltatásokra ható következményeit, a környezeti küszöbértékeket és az ökológiai fordulópontokat illetően –, melyek jobb megértéséhez a hiányzó adatok és ismeretek fejlett kutatásokkal való megszerzésére és megfelelő modellezési eszközökre van szükség. Noha a rendelkezésre álló ismeretek alapján teljes mértékben indokolt elővigyázatossági intézkedéseket tenni ezeken a területeken, a legmegfelelőbb válaszlépések kidolgozásához további kutatásokra van szükség bolygónk korlátait, a rendszerkockázatokat és társadalmunk azon képességét illetően, hogy mindezekkel megbirkózzon. Ennek részeként beruházásokat kell eszközölni a hiányos adatok és ismeretek kiegészítésére, az ökoszisztéma-szolgáltatások feltérképezésére és értékelésére, valamint annak megértésére érdekében, hogy a biológiai sokféleség e szolgáltatásokat hogyan támogatja, és hogy azok hogyan alkalmazkodnak az éghajlatváltozáshoz.
 - Az inkluzív zöld gazdaságra való átálláshoz kellően figyelembe kell venni a társadalmi-gazdasági és a környezeti tényezők kölcsönhatásait. Ahhoz, hogy a politikai kezdeményezések fokozottabban szolgálhassák az erőforrás-hatékonyságot és a környezet tehermentesítését, érdemes jobban megértenünk a fenntartható fogyasztási és termelési mintákat, valamint azt, hogy a cselekvéssel, illetve annak mellőzésével járó költségek hogyan vehetők alaposabban figyelembe, hogy az egyén és a társadalom viselkedésének

⁶³ COM(2008) 46, HL C 118., 2008.5.15.

⁶⁴ Az Európai Közösségen belüli térinformációs infrastruktúra (INSPIRE) kialakításáról szóló 2007/2/EK irányelv, HL L 108., 2007.4.25.

⁶⁵ Az európai Föld-megfigyelési programról (GMES) és annak kezdeti működéséről (2011–2013) szóló 911/2010/EU rendelet, HL L 276., 2010.10.20.

változásai hogyan járulnak hozzá a környezeti eredményekhez, és hogy az európai környezetet hogyan befolyásolják a világszintű megatrendek.

- Még mindig vannak bizonytalanságok abban, hogy az endokrin diszruptorok, a vegyi anyag-keverékek, a termékekben lévő vegyi anyagok és a nanoanyagok hogyan hatnak a emberi egészségre és milyen környezeti következményekkel járnak. Az ismeretek e hiányosságainak pótlása révén felgyorsítható a döntéshozatal, és a vegyi anyagokkal kapcsolatos joganyag úgy fejleszthető tovább, hogy az jobban összpontosuljon az aggodalomra okot adó területekre, és a vegyi anyagok fenntarthatóbb használatára ösztönözzön. Az emberi egészségre ható környezeti tényezők jobb megértése megelőző politikai cselekvésekre adna lehetőséget.
- Ahhoz, hogy valamennyi ágazat hozzájáruljon az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez, világos képet kell alkotni az üvegházhatású gázkibocsátással kapcsolatos mérésekről, nyomon követésről és adatgyűjtésről, márpedig jelenleg nem teljes az egyes kulcsfontosságú ágazatokról, például a mezőgazdaságról alkotott kép.

A „Horizont 2020” keretprogram a különböző területeken és tudományágakban Európában és nemzetközi szinten rendelkezésre álló erőforrások és ismeretek egyesítése révén lehetőséget fog teremteni a kutatási erőfeszítések összpontosítására és Európa innovációs lehetőségeinek kibontakoztatására.

70. A technológiának a politikai döntéshozatalnál gyorsabb fejlődése által – például a nanoanyagok, a nem hagyományos energiaforrások, a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás és az elektromágneses hullámok kapcsán – felvetett új és jövőbeli kérdések kockázatkezelési kihívást jelentenek, és konfliktust eredményezhetnek az érdekek, szükségletek és elvárások között. Ez pedig a nyilvánosságban aggodalmat kelthet, és az új technológiákkal szemben ellenérzést válthat ki. Ezért szélesebb körű, nyíltabb társadalmi vitára van szükség a környezeti kockázatokról és arról, hogy milyen kompromisszumokat vagyunk hajlandók elfogadni, tudván, hogy a felmerülő kockázatokról és azok kezeléséről rendelkezésre álló információk esetenként hiányosak vagy bizonytalanok. A környezetkockázat-kezelés következetes megközelítése révén megnő az Európai Unió azon képessége, hogy kellő időben észlelje a technológiai fejleményeket és reagáljon azokra, ugyanakkor pedig a nyilvánosságot is megnyugtassa.
71. A környezetpolitika tudományos alapjának fejlesztése érdekében a program biztosítani fogja, hogy 2020-ra:
- a) a politikai döntéshozók és a vállalkozások szilárdabb alappal rendelkezzenek környezet- és éghajlat-politikájuk kialakításához és végrehajtásához, a költségek és hasznok mérése tekintetében is;
 - b) az újonnan felmerülő környezeti és éghajlat-változási kockázatokat számottevően jobban értsük és tudjuk értékelni és kezelni;
 - c) megerősítést nyerjen a környezetpolitika és -tudomány közötti kapcsolódási felület.

Ennek feltétele különösen, hogy:

- a) az uniós és tagállami szintű erőfeszítések össze legyenek hangolva és a környezettel kapcsolatos ismeretek fő hiányosságaira összpontosuljanak, a környezeti fordulópontok kockázataira is kiterjedően;
- b) következetes megközelítés jusson érvényre a kockázatkezelésben;
- c) egyszerűbbé, ésszerűbbé és korszerűbbé váljon a környezeti és éghajlat-változási adatok és információk gyűjtése, kezelése és megosztása.

6. sz. kiemelt célkitűzés: a környezet- és éghajlat-politikai beruházások és a megfelelő árképzés biztosítása

- 72. A fentiekben részletezett célkitűzések eléréséhez szükséges erőfeszítések megfelelő köz- és magánfinanszírozású beruházásokat igényelnek. Ugyanakkor, miközben sok ország küzd nehézségekkel a gazdasági és pénzügyi válság miatt, a gazdasági reformok és az államadósság-csökkentés kényszere új lehetőségeket is teremt arra, hogy gyors léptekkel haladjunk az erőforrás-hatékony, karbonszegény gazdaság felé.
- 73. Jelenleg nehéz beruházásokat vonzani bizonyos területekre, mivel a piaci árjelzések hiányoznak, vagy torzulnak azáltal, hogy a környezeti költségek nincsenek kellően figyelembe véve, vagy hogy köztámogatásban részesülnek a környezetre nézve káros tevékenységek.
- 74. Az Európai Uniónak és a tagállamoknak megfelelő körülményeket kell kialakítaniuk a piaci externáliák megfelelő kezelése és a magánszektor megfelelő árjelzésekkel való ellátása érdekében, figyelemmel a lehetséges kedvezőtlen társadalmi hatásokra is. Ehhez következetesebben kell alkalmazni a „szennyező fizet” elvét, vagyis fokozatosan meg kell szüntetni a környezetileg káros támogatásokat, és egyre inkább a szennyezésnek, nem pedig a munkának kell az adózás alapjául szolgálnia. Ahogy merülnek ki a természeti erőforrások, úgy nő a tulajdonlásukkal vagy kizárólagos használatukkal járó gazdasági hozam és haszon. A túlzott hozam megakadályozása és az externáliák figyelembevétele érdekében történő közbeavatkozás hatékonyabbá teheti ezen erőforrások használatát, hozzájárulhat a piactorzulások elkerüléséhez, és gyarapíthatja a közbevételeket. A környezet- és éghajlat-politika kiemelt célkitűzései az európai szemeszter keretében is előmozdításra kerülnek olyankor, amikor azok relevánsak azon tagállam fenntartható növekedési kilátásai szempontjából, amelyek az ajánlások címzettje. Más, piaci alapú eszközöket is – például az ökoszisztéma-szolgáltatások utáni díjfizetést – szélesebb körben kellene alkalmazni uniós és nemzeti szinten a magánszektor érdekeltté tétele és a természeti tőkével való fenntartható gazdálkodás érdekében.
- 75. A magánszektorra arra is ösztönözni kell – különös tekintettel a kkv-kra –, hogy az Európai Unió új pénzügyi kerete adta lehetőségekkel élve fokozza részvételét a környezeti és éghajlat-politikai célkitűzések elérésére irányuló erőfeszítésekben, különösen az ökoinnovációs cselekvéseket és az új technológiák bevezetését illetően. Ezenkívül az ökoinnovációs köz-magánkezdmenykezéseket olyan európai innovációs partnerségekkel kell előmozdítani, mint amilyen például a vízzel kapcsolatos európai

innovációs partnerség⁶⁶. A magánszektorban a környezeti – különösen a biológiai sokféleséggel és az éghajlatváltozással kapcsolatos – beruházások finanszírozásához való hozzáférést várhatóan megkönnyíti az innovációs finanszírozási eszközök új kerete. Az európai vállalkozásokat még inkább arra kell ösztönözni, hogy pénzügyi beszámolójuk részeként a meglévő uniós szabályozásban előírtakon túlmenően is közöljenek környezeti információkat⁶⁷.

76. A 2014–2020-as időszakra szóló uniós többéves pénzügyi keretre vonatkozó javaslataiban a Bizottság a környezet- és éghajlat-politikai célkitűzéseket fokozottabban érvényre juttatta valamennyi uniós finanszírozási eszközben, ezáltal a tagállamoknak lehetőségeket teremtve a kapcsolódó célkitűzések elérésére. Javaslatot tett továbbá arra, hogy legalább 20%-ra emelkedjen az éghajlatváltozással kapcsolatos kiadások részaránya az összköltségvetésen belül. A mezőgazdaság kulcsfontosságú politikai területét illetően a Bizottság azt javasolta, hogy a termelőket fokozottabban – a kölcsönös megfeleltetés környezeti feltételein túlmenően is – ösztönözzék a környezetre kedvezően ható közjavak és -szolgáltatások nyújtására. E javaslatok elfogadása esetén az uniós politikákat végrehajtásuk koherens finanszírozása fogja kiegészíteni, és további pénzeszegeket lehet környezeti és éghajlat-változási célokra fordítani, aminek köszönhetően kézzelfogható és koherens eredmények érhetők el helyi és regionális szinten.
77. A környezeti és éghajlat-változási megfontolások említett általános érvényre juttatásán túlmenően a LIFE program „integrált projekteket” fog tartalmazni, így a finanszírozások kombinálhatók lesznek, jobban igazodhatnak a politikai prioritásokhoz, s ezáltal céltudatosabban és költséghatékonyabban állíthatók a környezeti és éghajlat-változási intézkedések szolgálatába.
78. További beruházási forrást jelent a 2012-es Növekedési és Munkahely-teremtési Paktum részeként az Európai Beruházási Banknak (EBB) juttatott többlettőke⁶⁸.
79. A 2007–2013-as programozási időszak tapasztalata azt mutatja, hogy noha jelentős pénzforrások állnak rendelkezésre környezeti célokra, a kezdeti években igen változó mértékben vették őket igénybe nemzeti és regionális szinten, potenciálisan veszélyeztetve az elfogadott célkitűzések és célértékek teljesítését. Annak érdekében, hogy ez ne ismétlődhessen meg, a környezeti és éghajlat-politikai célkitűzéseket a tagállamoknak be kell építeniük gazdasági, társadalmi és területi kohéziós célú finanszírozási stratégiáikba és programjaikba, kiemelten kell kezelniük a környezet- és éghajlat-politikai finanszírozás igénybevételét, és meg kell erősíteniük a végrehajtó szervek azon képességét, hogy költséghatékony és fenntartható beruházásokat eszközöljenek, ezáltal biztosítva e területek beruházásainak megfelelő és szükséges pénzügyi támogatását.
80. Ezenkívül nehéznek bizonyult a biológiai sokféleséggel és az éghajlatváltozással kapcsolatos kiadások nyomon követése. Az e célkitűzések felé tett előrehaladás értékelésére az OECD módszertanán (az úgynevezett „riói mutatókon”) alapuló nyomonkövetési és jelentéstételi rendszert kell létrehozni. Ez fontos az

⁶⁶ COM(2012) 216.

⁶⁷ COM(2011) 681, HL C 37., 2012.2.10.

⁶⁸ EUCO 76/12.

éghajlatváltozásra és a biológiai sokféleségre vonatkozó többoldalú megállapodások kapcsán az Európai Unió által összességében tett erőfeszítések szempontjából. Ezzel összefüggésben az Európai Unió részt fog venni abban a kormányközi folyamatban, amely a Rio+20 konferencián indult, és amelynek célja a finanszírozási igények felmérése és a fenntartható fejlődés finanszírozásának eredményes stratégiájára vonatkozó javaslatok előterjesztése.

81. Továbbra is igyekezni kell olyan mutatókat kidolgozni a gazdasági fejlődés figyelemmel kísérése céljára, amelyek kiegészítik a GDP-t vagy azon túlmutatnak. Az átlátható, fenntartható beruházás a környezeti javak értékének helyes felbecsülését feltételezi. Ahhoz, hogy tájékozottságon alapuló politikai és beruházási döntések szülessenek, további erőfeszítéseket kell tenni ökoszisztémáink értékének és kimerülésük költségének felméréseire, s ennek megfelelő ösztönzőket kell alkalmazni. Erőteljesebben kell dolgozni egy – a természeti tőkére és az ökoszisztéma-szolgáltatások fizikai és monetáris elszámolására is kiterjedő – környezeti számviteli rendszer kidolgozásán. Ez egybevág a Rio+20 csúcstalálkozó azon következtetésével, hogy nagyobb mérvű előrehaladásra van szükség a jólétnek és a fenntarthatóságnak a bruttó hazai termékén túlmutató mérése tekintetében.
82. A környezet- és éghajlat-politikai beruházások és a megfelelő árképzés biztosítása érdekében a program biztosítani fogja, hogy 2020-ra:
- a) a környezet- és éghajlat-politikai célkitűzések költséghatékonyan kerüljenek megvalósításra, és megfelelő finanszírozás álljon a háttérükben;
 - b) megnőjön a környezeti és éghajlat-változási kiadások magánszektorbeli finanszírozása.

Ennek feltétele különösen, hogy:

- a) fokozatosan megszűnjenek a környezetileg káros támogatások, egyre inkább olyan piaci alapú eszközök kerüljenek alkalmazásra, mint az adók, az árképzés és a díjkötelezettség, és bővüljön a környezetbarát termékek és szolgáltatások piaca, kellő tekintettel a lehetséges kedvezőtlen társadalmi hatásokra;
- b) könnyebbé váljon a hozzáférés az innovatív pénzügyi eszközökhöz és az ökoinnováció finanszírozásához;
- c) a gazdasági, társadalmi és földrajzi kohéziót előmozdító szakpolitikákban kellően megnyilvánuljanak a környezeti és éghajlat-változási prioritások;
- d) külön erőfeszítések történjenek a környezetpolitikai cselekvés uniós finanszírozásának maradéktalan és hatékony felhasználása érdekében, többek között a 2014–2020-as uniós többéves pénzügyi keretből való gyors lehívás jelentős előmozdításával, valamint a költségvetés legalább 20%-ának az éghajlatváltozás enyhítésére és a hozzá való alkalmazkodásra fordításával, ami az éghajlat-politikai cselekvések általános érvényesítésével, egyértelmű mérföldkövek és célértékek kijelölésével, nyomon követéssel és jelentéstétellel oldható meg;

- e) 2014-ig kialakításra és alkalmazásra kerüljön a környezettel – és különösen az éghajlatváltozással és a biológiai sokféleséggel – kapcsolatos uniós költségvetési kiadások bejelentésére és nyomon követésére szolgáló rendszer;
- f) a környezeti és éghajlat-változási megfontolások az európai szemeszter folyamatában is érvényre jussanak olyankor, amikor relevánsak egy adott tagállam fenntartható növekedési kilátásai szempontjából, és alkalmasak arra, hogy országspecifikus ajánlások részét képezzék;
- g) fejlődésünk fenntarthatóságának nyomon követésére alternatív – a GDP-t kiegészítő és túlhaladó – mutatók kerüljenek kidolgozásra és alkalmazásra, és további munkára kerüljön sor a gazdasági mutatóknak a környezeti és társadalmi mutatókkal – a természeti tőkére vonatkozó számviteli eljárásokkal is – történő integrálására.

7. sz. kiemelt célkitűzés: a környezeti megfontolások fokozottabb érvényre juttatása és a politikai koherencia növelése

83. Noha a környezetvédelmi megfontolásoknak a többi uniós politikában és tevékenységben való érvényre juttatása 1997 óta a Szerződésben előírt követelmény, Európa környezetének általános állapota arra utal, hogy az eddigi eredmények, bár egyes területeken elismerésre méltók, mégsem voltak elegendők a negatív trendek megfordításához. E program számos kiemelt célkitűzésének megvalósításához a környezeti és éghajlat-változási megfontolásoknak még jobban érvényre kell jutniuk a többi szakpolitikában, és egyszerre többféle haszonnal járó, egységesebb és összefüggőbb politikai közelítésmódokra lesz szükség. Ez hozzá fog járulni ahhoz, hogy a nehéz kompromisszumok már az elején kezelhetők legyenek, ne pedig csak a végrehajtási szakaszban, és hogy az elkerülhetetlen hatásokat eredményesebben lehessen mérsékelni. A stratégiai környezeti vizsgálatra vonatkozó irányelv⁶⁹ és a környezeti hatásvizsgálatra vonatkozó irányelv⁷⁰, ha helyesen alkalmazzák őket, hatékony eszközök annak biztosítására, hogy a tervekben, programokban és projektekben érvényre jussanak a környezetvédelmi követelmények. A helyi és regionális hatóságoknak – tekintve, hogy általában ők döntenek a szárazföldi és tengeri területek használatáról – különösen fontos szerepet kell vállalniuk a környezeti hatások vizsgálatában, valamint a természeti tőke védelmében és megőrzésében, tudván, hogy ez az éghajlatváltozás hatásaival és a természeti katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség növelését is szolgálja.
84. Az energiahálózatok és a közlekedési hálózatok tervezett bővítése – beleértve a tengeri infrastruktúrákét is – csak a természetvédelemmel és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos igényekkel és kötelezettségekkel összhangban történhet. A környezetbarát infrastruktúráknak a kapcsolódó tervekbe és programokba való beépítése hozzájárulhat az élőhelyek széttagolódásának megelőzéséhez és az ökológiai folytonosság megőrzéséhez és helyreállításához, az ökoszisztémák ellenálló képességének növeléséhez, és ezáltal ahhoz, hogy az

⁶⁹ 2001/42/EK irányelv, HL L 197. 2001.7.21.

⁷⁰ 85/337/EGK irányelv, HL L 175. 1985.7.5.

ökoszisztéma-szolgáltatások – beleértve a szénmegkötést és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást is – továbbra is rendelkezésre álljanak.

85. E programnak több kiemelt célkitűzése a környezeti megfontolások általános érvényre juttatását szolgálja. A Bizottság azonban a KAP, a közös halászati politika, a transeurópai hálózatok és a kohéziós politika reformjára vonatkozó javaslataiba további intézkedéseket foglalt a környezeti megfontolások érvényre juttatása és a fenntarthatóság érdekében. E program sikerének feltétele, hogy a szóban forgó szakpolitikák is hozzájáruljanak a környezettel kapcsolatos célértékek és célkitűzések eléréséhez. Ugyanígy az elsősorban környezetjavító célú erőfeszítéseket lehetőség szerint úgy kell megtervezni, hogy járulékosan más szakpolitikákra nézve is előnyökkel járjanak. Az ökoszisztémák helyreállítását szolgáló erőfeszítések fő célja lehet például az élőhelyek és a fajok védelme és a szénmegkötés, míg járulékosan hasznosak lehetnek olyan ökoszisztéma-szolgáltatásokra nézve, amelyek sok gazdasági ágazat számára létfontosságúak – ilyen például a beporzás és a víztisztítás a mezőgazdaság számára –, s ezenkívül zöld munkahelyeket is teremthetnek.
86. A környezeti megfontolások fokozottabb érvényre juttatása és a politikai koherencia növelése érdekében a program biztosítani fogja, hogy 2020-ra:
- az ágazati politikákat a környezettel és az éghajlattal kapcsolatos vonatkozó célértékek és célkitűzések elérésre törekedve dolgozzák ki és hajtsák végre uniós és tagállami szinten.

Ennek feltétele különösen, hogy:

- az uniós és tagállami szintű politikai kezdeményezések – beleértve a meglévő politikák felülvizsgálatait és reformjait, valamint az új kezdeményezéseket is – környezeti és éghajlat-változási feltételeket és ösztönzőket is tartalmazzanak;
- koherenciájuk és eredményességük biztosítása érdekében az uniós és a tagállami szintű politikai kezdeményezések minden esetben előzetes környezeti, társadalmi és gazdasági hatásvizsgálat tárgyai legyenek.

SZEMBENÉZÉS A HELYI, REGIONÁLIS ÉS GLOBÁLIS KIHÍVÁSOKKAL

8. sz. kiemelt célkitűzés: az Európai Unió városainak fenntarthatóbbá tétele

87. Az Európai Unióban nagy a népsűrűség, és 2020-ra várhatóan az uniós lakosság 80%-a városi és városkörnyéki területeken fog élni. Vagyis az életminőséget közvetlenül fogja befolyásolni a városi környezet állapota. A városok környezeti hatása ráadásul messze túllép fizikai határaikon, hiszen étel- és energia-, terület- és erőforrás-szükségleteik kielégítése, valamint hulladékkezelésük nagyban függ a városkörnyéki és vidéki térségektől.
88. A városok nagy része ugyanazoktól a környezeti problémáktól szenved: rossz levegőminőség, nagyfokú zajszennyezés, üvegházhatású gáz kibocsátás, vízhiány, árvizek és viharok, szennyezett helyszínek, rozsdáövezetek és hulladék. Ugyanakkor az Európai Unió városai diktálják a városi fenntarthatóság normáit, és gyakran járnak

élen a környezeti kihívások innovatív megoldásában⁷¹. A környezeti fenntarthatóság egyre több európai város városfejlesztési stratégiájának központi eleme.

89. Az uniós polgárok – akár városban, akár vidéken laknak – számos olyan uniós szakpolitikának és kezdeményezésnek látják előnyét, amely a városi területek fenntartható fejlődését szolgálja. Ehhez azonban a közigazgatási szintek közötti és a közigazgatási határokon átívelő, tényleges és hatékony koordinációra van szükség, és arra, hogy a regionális és helyi hatóságokat következetesen bevonják a városi környezet minőségét érintő politikák tervezésébe, megfogalmazásába és fejlesztésébe. A nemzeti és regionális szintű koordinációs mechanizmusoknak a következő finanszírozási időszak Közös Stratégiai Keretében javasolt továbbfejlesztése, valamint a városfejlesztési platform létrehozása⁷² ezt a célt fogja szolgálni, továbbá növelni fogja az érdekcsoportok és a nyilvánosság részvételét az őket érintő döntésekben. A helyi és regionális hatóságoknak előnye fog származni a környezeti adatgyűjtés és -kezelés ésszerűsítésére, valamint az információ és a legjobb gyakorlatok cseréjének megkönnyítésére szolgáló eszközök továbbfejlesztéséből, valamint a környezetjog uniós, nemzeti és helyi szintű végrehajtásának javítását szolgáló erőfeszítésekből is⁷³. Ez összhangban van a Rio+20 csúcstalálkozón annak előmozdítására tett kötelezettségvállalással, hogy a fenntartható városok és városi lakóövezetek tervezése, építése és irányítása integrált megközelítést kövessen. A városi tér tervezésének integrált – vagyis a gazdasági és társadalmi kihívásokon kívül a hosszú távú környezeti megfontolásokat is messzemenően figyelembe vevő – megközelítései elengedhetetlenek ahhoz, hogy a városi közösségek fenntartható, hatékony és egészséges lakó- és munkakörnyezetet alkossanak.
90. Az Európai Uniónak továbbra is támogatnia és adott esetben bővítenie kellene azokat a meglévő kezdeményezéseket, amelyek támogatják a városok innovációját, legjobb gyakorlatait, hálózatba szerveződését és eszmecseréjét, és amelyek arra ösztönzik őket, hogy kamatoztassák a fenntartható városfejlesztésben betöltött élszerepüket⁷⁴. Az Európai Unió intézményeinek és a tagállamoknak meg kellene könnyíteniük és ösztönözniük kellene, hogy a kohéziós politika keretében és az egyéb forrásokból szerezhető uniós finanszírozást igénybe vegyék azon erőfeszítések támogatására, amelyeket a városok a fenntartható városfejlesztés, a tudatosságnövelés és a helyi szereplők részvételre ösztönzése érdekében tesznek⁷⁵. A városokra irányadó fenntarthatósági kritériumok kidolgozása és elfogadása közös viszonyítási alapot teremtene az ilyen kezdeményezések céljára, és előmozdítaná a fenntartható városfejlesztés koherens, integrált megközelítését.

⁷¹ Lásd például „A jövő városai” című jelentést (Európai Bizottság, 2011) és az SWD(2012) 101 dokumentumot.

⁷² COM(2011) 615, HL C 37., 2012.2.10.

⁷³ Ezekre példa az európai vízügyi információs rendszer (WISE), az európai biodiverzitási információs rendszer (BISE) és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás európai platformja (CLIMATE-ADAPT).

⁷⁴ Ilyen kezdeményezés például az intelligens városokra és közösségekre vonatkozó európai innovációs partnerség C(2012) 4701, az Európa Zöld Fővárosa díj és a „Városi Európa” közös kutatási programozási kezdeményezés.

⁷⁵ A Bizottság javaslatot tett arra, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA) tagállamonként legalább 5%-ot az integrált fenntartható városfejlesztés finanszírozása céljára különítsenek el.

91. Az Európai Unió városainak fenntarthatóbbá tétele érdekében a program biztosítani fogja, hogy 2020-ra:
- az Európai Unió városainak többsége a fenntartható várostervezés és -rendezés érdekében célirányos politikát hajtson végre;

Ennek feltétele különösen, hogy:

- a városok környezeti teljesítményének értékelése céljából, a gazdasági és társadalmi hatások figyelembevételével kritériumrendszer kerüljön meghatározásra és elfogadásra;
- a városok tájékoztatást kapjanak a városi fenntarthatóság javítását szolgáló intézkedések finanszírozásáról, és ilyen finanszírozáshoz juthassanak.

9. sz. kiemelt célkitűzés: a regionális és globális környezeti és éghajlat-változási kihívások uniós kezelésének hatékonyabbá tétele

92. A környezeti fenntarthatóság kulcsfontosságú a szegénység visszaszorítása, valamint az életminőség és a gazdasági növekedés biztosítása szempontjából⁷⁶. A Rio+20 konferencián a világ vezetői megerősítették a fenntartható fejlődés iránti elkötelezettségüket, és elismerték, hogy az inkluzív zöld gazdaság a fenntartható fejlődés megvalósításának fontos eszköze, és hogy az egészséges környezetnek döntő szerepe van az élelmiszer-biztonság garantálásában és a szegénység visszaszorításában. Tekintettel a népesség növekedésére és a világ urbanizálódására, a kihívások kezeléséhez cselekedni kell a vizek, az óceánok, a földterületek és az ökoszisztémák fenntarthatósága, az erőforrás-hatékonyság (és különösen a hulladékgazdálkodás), az energetikai fenntarthatóság és az éghajlatváltozás ügyében, amihez hozzátartozik a fosszilis üzemanyagok támogatásának fokozatos felszámolása is. A kihívások kezeléséhez testre szabott helyi, nemzeti és uniós szintű megközelítésekre és a fejlődés fenntarthatóságát globálisan biztosító megoldás kidolgozása érdekében tett nemzetközi erőfeszítésekben való elkötelezett részvételre van szükség.
93. A Rio+20 csúcstalálkozó eredményeit be kell építeni az Unió és tagállamai belső és külső politikai prioritásaiba. Az Uniónak továbbá támogatnia kellene egy, a „Fenntartható fejlődés” szakbizottság szerepét fokozatosan átvevő magas szintű politikai fórum létrehozását a Rio+20 konferencián született eredmények valóra váltásának nyomán követésére.
94. E programnak számos kiemelt célkitűzését csak egy globális megközelítés részeként, a partnerországokkal együttműködésben lehet maradéktalanul végrehajtani. Ezért az Uniónak és a tagállamoknak erélyesen, céltudatosan, egységesen és koherensen kell részt venniük a releváns nemzetközi, regionális és kétoldalú folyamatokban. Továbbra is a globális környezetpolitikának egy olyan, szabályokon alapuló szilárd

⁷⁶ Emberi fejlődési jelentés (az ENSZ fejlesztési programja, 2011).

keretbe foglalásán kell munkálkodniuk, amely egy, az Unió stratégiai partnereivel⁷⁷, a tagjelölt és szomszédos országokkal, valamint a fejlődő országokkal kétoldalú és regionális politikai párbeszédre és együttműködésre módot adó hatékonyabb, stratégiaibb megközelítéssel egészül ki, és megfelelő finanszírozásban részesül.

95. E program időtartama alatt kulcsfontosságú nemzetközi politikai fejlemények várhatók az éghajlatváltozás, a biológiai sokféleség és a vegyi anyagok tárgyában. A globális felmelegedés csak akkor tartható 2 °C alatt, ha az üvegházhatású gázkibocsátás 2050-ig az 1990-es szinthez képest legalább 50%-kal csökken. Az UNFCCC részes feleinek vállalásai azonban a 2020-ig szükséges kibocsátáscsökkentésnek csak a felére elegendők⁷⁸. Határozottabb globális fellépés híján aligha szorítható vissza az éghajlatváltozás. A múltbeli üvegházhatású gázkibocsátások miatt az országok még a legderülátóbb forgatókönyv szerint sem kerülhetik el, hogy szembesüljenek az éghajlatváltozás hatásaival, és stratégiákat dolgozzanak ki az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra. A fokozott fellépést célzó durbani platform keretében 2015-ig átfogó, robusztus és minden félre alkalmazandó megállapodásnak kell születnie, és azt 2020-tól végre kell hajtani. Az Európai Unió ezután is tevékeny és elkötelezett résztvevője lesz e folyamatnak – beleértve a fejlett és a fejlődő országok kibocsátás-csökkentési vállalásai közötti szakadék áthidalásáról folytatott tárgyalásokat is – és azon cselekvéseknek, amelyekre azért van szükség, hogy a kibocsátások továbbra is a 2 °C-os célkitűzés teljesítésével összeegyeztethető módon alakuljanak. A Rio+20 csúcstalálkozó nyomán teendő intézkedések is hozzá fognak járulni az üvegházhatású gázkibocsátás csökkentéséhez, és ezáltal az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez. Ezzel párhuzamosan az Európai Uniónak folytatnia és fokoznia kellene a stratégiai partnerekkel kötött éghajlat-változási partnerségeket, és további lépéseket kellene tennie, hogy fejlesztéspolitikájában érvényre jussanak a környezeti és éghajlat-változási megfontolások.
96. A Biológiai Sokféleség Egyezményben foglalt biodiverzitási célértékeket⁷⁹ 2020-ig el kell érni ahhoz, hogy a biológiai sokféleség világméretű hanyatlása feltartóztatható és esetlegesen visszafordítható legyen. Az Európai Unió az erőfeszítésekből méltó részt vállal, többek között azáltal is, hogy 2015-ig megkészszerzi a fejlődő országoknak szánt, a biológiai sokféleséggel kapcsolatos finanszírozást, és ezt a szintet 2020-ig fenntartja⁸⁰. A vegyi anyagokban rejlő kockázatok kezelését illetően már van 2020-ra szóló globális célkitűzés. Az Európai Unió továbbra is tevékeny és konstruktív szerepet fog vállalni abban, hogy ezek a folyamatok elérhessék célkitűzéseiket.
97. Az Európai Unió mérlege kedvező a multilaterális környezetvédelmi megállapodásokban való részvételt illetően, ám egyes tagállamok kulcsfontosságú megállapodásokat nem erősítettek meg meg. Ez aláássa az Európai Unió hitelét a kapcsolódó tárgyalásokon. A tagállamoknak és az Európai Uniónak gondoskodniuk

⁷⁷ Brazília, Kanada, Kína, India, Japán, Mexikó, Oroszország, Dél-Afrika, Dél-Korea és az Egyesült Államok, valamint a G20 többi tagországa (vagyis Argentína, Ausztrália, Indonézia, Szaúd-Arábia és Törökország).

⁷⁸ „Bridging the emissions gap” [„A kibocsátási szakadék áthidalása”], (UNEP, 2011).

⁷⁹ A biológiai sokféleségre vonatkozó stratégiai terv (2011–2020).

⁸⁰ A Biológiai Sokféleség Egyezmény konferenciáján elfogadott XI/4. sz. határozat.

kell arról, hogy kellő időben megerősítsék az általuk aláírt multilaterális környezetvédelmi megállapodásokat.

98. Az Európai Uniónak latba kellene vetnie a világ egyik legnagyobb piacaként elfoglalt helyzetét olyan politikák és megközelítések előmozdítása érdekében, amelyek csökkentik a világ természeti erőforráskészletének terhelését. Erre alkalmas eszköz a fogyasztási és termelési minták megváltoztatása és annak biztosítása, hogy a kereskedelmi és belső piaci politikák támogassák a környezeti és éghajlat-változási célok elérését, és a többi országot is a környezettel kapcsolatos szabályozási keretük és szabványaik korszerűsítésére és betartására ösztönözzék. Az Európai Unió a továbbiakban is a fenntartható fejlődés előmozdítására fog törekedni megfelelő rendelkezéseknek az általa kötendő nemzetközi kereskedelmi megállapodásokba való belefoglalása és végrehajtása révén, továbbá mérlegelni fog más politikai megoldásokat is az uniós fogyasztás nem uniós országokban megnyilvánuló környezeti hatásainak csökkentésére. Ilyen politikai megoldást jelentenek például az erdészeti jogszabályok végrehajtására, az erdészeti irányításra és az erdészeti termékek kereskedelmére vonatkozó kétoldalú partnerségek, amelyek keretet hoznak létre annak biztosításához, hogy a partnerországokból kizárólag jogszerűen kitermelt fa kerülhessen az uniós piacra.
99. Az Európai Uniónak továbbra is elő kellene mozdítania a környezeti szempontból felelősségteljes üzleti gyakorlatokat. A felelős üzleti tevékenységre vonatkozó uniós kezdeményezésnek⁸¹ köszönhetően azok a tőzsdén jegyzett társaságok és tőzsdén nem jegyzett nagyvállalatok, amelyek nyersanyag-kitermeléssel és elsődleges erdők fakitermelésével foglalkoznak, kötelesek beszámolni a kormányok részére teljesített kifizetéseikről: ezáltal átláthatóbbá és elszámoltathatóbbá válik a természeti erőforrások kiaknázása. Az Európai Uniónak – mivel élen jár a környezetbarát áruk és szolgáltatások nyújtásában – elő kellene mozdítania a globális környezetvédelmi szabványok létrehozását, a környezetbarát áruk és szolgáltatások szabad kereskedelmét, a környezet- és éghajlatbarát technológiák további elterjedését, a beruházások és a szellemi tulajdon védelmét és a legjobb gyakorlatok nemzetközi cseréjét.
100. A regionális és globális környezeti és éghajlat-változási kihívások uniós kezelésének hatékonyabbá tétele érdekében a program biztosítani fogja, hogy 2020-ra:
- a Rio+20 csúcstalálkozó eredményei maradéktalanul érvényre jussanak az uniós külső politikákban, és az Európai Unió ténylegesen hozzájáruljon a közösen vállalt kötelezettségek – köztük a riói egyezményekben foglaltak – teljesítése érdekében tett globális erőfeszítésekhez;
 - az Európai Unió ténylegesen támogassa a környezeti és éghajlat-változási kihívások kezelése és a fejlődés fenntarthatóságának biztosítása érdekében tett nemzeti, regionális és nemzetközi erőfeszítéseket;
 - csökkentésre kerüljön az Európai Unió fogyasztásának az unió határain túllépő környezeti hatása.

⁸¹ Az átláthatósági irányelv felülvizsgálatára vonatkozó COM(2011) 681 és a számviteli irányelv felülvizsgálatára vonatkozó COM(2011) 684 javaslat.

Ennek feltétele különösen, hogy:

- a) lépések történjenek olyan fenntartható fejlődési célok elfogadására, amelyek:
 - a) az inkluzív zöld gazdaság és a fenntartható fejlődés tágabb célkitűzései szempontjából kulcsfontosságú területekre – energia, víz, élelmezésbiztonság, óceánok, fenntartható fogyasztás és termelés – és horizontális kérdésekre – méltányosság, társadalmi befogadás, emberhez méltó foglalkoztatás, jogállamiság és jó kormányzás – vonatkoznak; b) univerzálisan, a fenntartható fejlődés mindhárom területén alkalmazhatók; c) célértékek és mutatók segítségével kerülnek értékelésre, és azokkal el vannak látva, és d) a 2015 utáni időszakra szóló fejlesztési kerettel koherens és szerves egészet alkotnak, továbbá támogatják az éghajlat-változási cselekvéseket.
- b) az ENSZ Környezetvédelmi Programjának megerősítése révén lépések történjenek egy, a fenntartható fejlődést szolgáló hatékonyabb ENSZ-struktúra kialakítására – összhangban a Rio+20 csúcstalálkozó eredményeivel, és továbbra is kiállva amellett, hogy az ENSZ Környezetvédelmi Programját egy ENSZ-ügynökség rangjára emeljék –, továbbá támogatásban részesüljenek a multilaterális környezetvédelmi megállapodások közötti szinergiák fokozására irányuló erőfeszítések;
- c) erőteljesebb hatást fejtsenek ki a különböző finanszírozási források többek között az adók, a hazai erőforrás-mozgósítás, a magánberuházás, valamint az új és innovatív források bevonása révén, és lehetőségek teremthetők a fejlesztési támogatásnak a többi finanszírozási forrás bevonása céljából való hasznosítására a Rióban, valamint az Európai Unió saját szakpolitikáiban – beleértve az éghajlatváltozás elleni küzdelem és a biológiai sokféleség finanszírozásával kapcsolatos nemzetközi kötelezettségvállalásokat is – foglalt, a fenntartható fejlődés finanszírozására irányuló stratégiák részeként;
- d) a partnerszágokkal való kapcsolattartás stratégiaibbá váljon. Ennek érdekében az együttműködésnek a következőkre kell összpontosulnia: 1) a stratégiai partnerek esetében a legjobb gyakorlatoknak a belső környezetpolitikába és környezetpolitikai szabályozásba való átültetésének előmozdítására és a multilaterális környezetvédelmi tárgyalásokkal kapcsolatos konvergenciára; 2) az európai szomszédságpolitika hatálya alá tartozó országok esetében a környezettel és az éghajlatváltozással kapcsolatos uniós politika és szabályozás fő elemeihez való fokozatos közelítésre, valamint a regionális környezeti és éghajlat-változási kihívások kezelését szolgáló együttműködés megerősítésére; 3) a fejlődő országok esetében a környezetvédelem, az éghajlatváltozás elleni küzdelem és a természetikatasztrófa-elhárítás érdekében ezen országok által tett erőfeszítések támogatása, valamint – a szegénység csökkentéséhez és a fejlődés fenntarthatóságához való hozzájárulásként – a környezettel kapcsolatos nemzetközi kötelezettségvállalások teljesítése.
- e) az Európai Unió a multilaterális környezetvédelmi folyamatokban – beleértve az UNFCCC-t, a Biológiai Sokféleség Egyezményt és a vegyi anyagokkal kapcsolatos megállapodásokat – és más releváns fórumokon – például a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezetben és Nemzetközi Tengerészeti Szervezetben – egységesebben, proaktívabban és hatékonyabban lépjen fel annak érdekében, hogy uniós és globális szinten teljesüljenek a 2020-ig szóló

kötelezettségvállalások, és megállapodás szülessék a 2020 utáni nemzetközi lépésekről;

- f) jóval 2020 előtt megerősítésre kerüljenek a fő multilaterális környezetvédelmi megállapodások;
- g) az élelmiszerárak és egyéb árucikkek uniós fogyasztásával globálisan járó környezeti hatások és a velük kapcsolatos esetleges válaszlépések értékelése.

AZ ELŐREHALADÁS NYOMON KÖVETÉSE

- 101. A Bizottság az Európa 2020 stratégia rendszeres nyomonkövetési folyamatával összefüggésben gondoskodni fog e program végrehajtásának nyomon követéséről. A program 2020 előtt értékelés tárgya lesz, különösen az Európai Környezetvédelmi Ügynökségnek a környezet állapotáról szóló értékelése alapján.
- 102. A kiemelt célkitűzések felé tett előrehaladás nyomon követéséhez használt mutatók magukban foglalják azokat a mutatókat, amelyekkel az Európai Környezetvédelmi Ügynökség nyomon követi a környezet állapotát, valamint azokat a mutatókat, amelyekkel a meglévő környezeti és éghajlat-változási célértékek és előírások – köztük az éghajlat-változási és energetikai célértékek, a biodiverzitási célértékek és az energiahatékonysági mérföldkövek – végrehajtását követik nyomon. Az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemterve keretében, az érintettekkel együttműködésben további mutatók kerülnek kidolgozásra annak mérésére, hogy milyen ütemben haladunk az erőforrás-hatékony európai gazdaság és társadalom felé, és ez mennyiben járul hozzá a fellendüléshez és a jóléthez.